

Mestská časť Košice–Staré Mesto

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja na obdobie rokov 2009 - 2013

Časť Sociálno-ekonomická analýza

Všetky práva, predovšetkým autorské právo tohto dokumentu sú chránené autorským zákonom. Všetky práva sú vyhradené, najmä právo na kopírovanie, distribúciu a preklad. Žiadna časť nesmie byť akoukoľvek formou (tlačou, fotokópiou, elektronickým alebo iným spôsobom) bez predchádzajúceho písomného súhlasu organizácie EuroKONZULT Slovakia, n. o. reprodukována alebo s použitím elektronického off-line systémov ukladaná do pamäti, spracovaná či šírená.

OBSAH:

1	EKONOMICKÉ A SOCIÁLNE VÝCHODISKÁ.....	5
1.1	Sociálno-ekonomická analýza	5
1.1.1	Poloha a prírodné podmienky.....	6
1.1.2	História mestskej časti.....	6
1.1.3	Symboly mestskej časti	8
1.1.4	Územnosprávne členenie a základná charakteristika obce	9
1.1.5	Geografická poloha	12
1.1.6	Klimatické podmienky	14
1.1.6.1.	Vzduch, vietor a ovzdušie.....	14
1.2	Zeleň a parky.....	16
1.2.1	Fauna a flóra	18
1.2.2	Geológia a nerastné bohatstvo	19
1.2.3	Odpadové hospodárstvo	19
1.2.4	Hluk.....	21
1.3	Ľudské zdroje	22
1.3.1.	Obyvateľstvo	22
1.3.1.1.	Demografia.....	22
1.3.1.2.	Národnostná štruktúra a náboženská štruktúra	23
1.3.1.3.	Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	25
1.3.2	Vzdelávanie a štruktúra školských zariadení.....	26
1.3.3	Ekonomické zdroje	32
1.3.3.1.	Ekonomická základňa	32
1.3.3.2.	Trh práce a zamestnanosť.....	32
1.3.3.3.	Podnikateľská sféra	37
1.3.3.4.	Nezamestnanosť.....	41
1.3.3.5.	Cestovný ruch.....	43
1.4	Materiálne a fyzické zdroje	45
1.4.1	Zariadenia občianskej vybavenosti	45
1.4.2	Rozvoj bývania.....	46
1.4.3	Sociálne služby	49

1.4.4	Zdravotníctvo.....	51
1.4.5	Inštitúcie pôsobiace v mestskej časti.....	52
1.4.6	Šport a rekreácia.....	54
1.4.7	Kultúra	57
1.5	Technická infraštruktúra.....	63
1.5.1.	Dopravná infraštruktúra – širšie dopravné vzťahy	63
1.5.1.1.	Cestná doprava	63
1.5.1.2.	Železničná doprava	65
1.5.1.3.	Letecká doprava.....	66
1.5.1.4.	Košický integrovaný dopravný systém	67
1.5.2.	Zásobovanie pitnou vodou	68
1.5.3.	Kanalizácie a ČOV.....	69
1.5.4.	Plyn	69
1.5.5.	Energetická sieť.....	70
1.5.6.	Tepelné hospodárstvo	70
1.5.7.	Telekomunikácie	70
1.5.8.	Rozhlas a televízia	71
1.5.9.	Internet	72
2	ZDROJE	73
2.1.	Literatúra.....	73

1 Ekonomické a sociálne východiská

Pri príprave programového dokumentu regionálneho rozvoja je prvým krokom analýza ekonomických a sociálnych východísk. Jej výsledky predstavujú nevyhnutný predpoklad pre zadefinovanie stratégie regionálneho rozvoja.

Na úrovni obce sa proces analýzy vecne delí na 4 fázy. Výstupom týchto fáz je: sociálno-ekonomická analýza, analýza realizovaných opatrení, analýza SWOT a identifikácia kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja.

Tento dokument je členený do týchto hlavných častí:

- Sociálno-ekonomická analýza;
- Zeleň a parky;
- Ľudské zdroje;
- Materiálne a fyzické zdroje;
- Technická infraštruktúra.

1.1 Sociálno-ekonomická analýza

Analýza ekonomického a sociálneho prostredia je spracovaná v súlade s metodikou MVRR SR a jej súčasťou je:

- úvod – vymedzenie územia, základná charakteristika mestskej časti;
- prírodné zdroje a podmienky – geológia, nerasty, pôda, lesy, rastlinstvo a živočíšstvo, voda, odpadové hospodárstvo a chránené oblasti;
- kultúrne a historické zdroje – historické zdroje a pamiatky, kultúrne zdroje;
- ľudské, spoločenské zdroje a inštitúcie – demografické charakteristiky, vierovyznanie, národnostné a etnické skupiny a ich vzájomné postavenie, stupeň a druh vzdelania, školstvo, úroveň informatizácie – prístup verejnosti;
- materiálne zdroje – bývanie a bytový fond, technická infraštruktúra, komunikačná infraštruktúra, infraštruktúra voľného času, spoločenské zariadenia
- ekonomické využitie zdrojov – ekonomické sektory, ich zastúpenie, odvetvia v sektoroch, podnikateľská sféra (primárny sektor – prvovýroba, sekundárny sektor – spracovanie a terciárny sektor – služby, zamestnanosť, bankový a iný finančný sektor);

1.1.1 Poloha a prírodné podmienky

Mestská časť Košice–Staré Mesto je jednou z 22 mestských častí mesta Košice, ktorá sa nachádza v strede mesta Košice. Mestská časť Košice–Staré mesto katastrálne hraničí zo severnej strany s mestskou časťou Košice–Džungľa, zo severovýchodnej strany s mestskou časťou Košice–Dargovských hrdinov a z juhovýchodnej strany s mestskou časťou Košice–Vyšné Opátske, z južnej strany s mestskou časťou Košice–Juh a zo západnej strany s mestskou časťou Košice–Západ. Mestskú časť Košice–Staré Mesto tvorí aj historické centrum mesta Košice. Jedná sa o zastavané územie s prevažne zdravým prostredím bez akéhokoľvek priemyslu.

Mestská časť nemá na svojom území žiadne vodné plochy ani žiadne minerálne pramene ale preteká ňou rieka Hornád a Čermeľský potok.

Pôdny fondestskej časti Košice–Staré Mesto je tvorený prevažne nepoľnohospodárskou pôdou so zastavanými plochami. Vzhľadom na umiestnenieestskej časti Košice–Staré Mesto a na to, že ide o prevažne zastavané územie, je takmer samozrejmé, že tu nie sú vytvorené vhodné podmienky na poľnohospodársku, ani na rastlinnú a živočíšnu výrobu.

1.1.2 Históriaestskej časti

V súlade s ustanovením § 3 ods.2 Zákona SNR č.401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov sa mesto Košice člení na 22 mestských častí, v ktorých sa zriaďujú orgány samosprávy mestských častí. Tieto mestské časti sú právnickými osobami, ktoré za podmienok ustanovených zákonom a štatútom hospodária so zvereným a vlastným majetkom a so zverenými a vlastnými finančnými príjmami.

Staré Mesto, ako jediná z mestských častí, sa nachádza na území, kde pôvodne vznikalo mesto Košice.

Mesto Košice patrí k mestám s bohatou a slávnou minulosťou. Archeologické nálezy dokazujú, že na území mesta žili ľudia už za čias staršej doby kamennej. Prvá písomná zmienka o južnom predmestí je z roku 1230. Košice sa vtedy spomínajú ako „Villa Cassa“. V meste sa z roku 1307 zachovali najstaršie cechové stanovy v krajine vydané kráľom Ľudovítom Veľkým. V roku 1369 bola udelená mestu najstaršia známa mestská erbová listina v celej strednej Európe. Najdôležitejšie výsady dostali Košice v rokoch 1342 -1347, keď sa stali slobodným kráľovským mestom. Udeľovanie privilégií napomáhala rozkvetu remeselnej výroby, obchodu, a zvyšovalo význam i rozvoj mesta. Vďaka obchodnej i strategicky výhodnej polohe, zaznamenali Košice rýchly vzostup. Od začiatku 15. storočia stali na čele Pentapolitany – zväzku piatich východoslovenských miest. Od roku 1347 až do začiatku 18. storočia si po Budíne zachovali postavenie druhého mesta Uhorska. Primerane k svojmu hospodárskemu, administratívne a politickému významu sa v meste zriadila v roku 1657 univerzita, ktorá po zmene na kráľovskú a neskôr na právnickú akadémiu trvala do roku 1921.

Srdcom mesta je mestská časť Košice–Staré Mesto s najvýznamnejšími historickými pamiatkami Košíc. Historické centrum mesta, ktoré je na jej území (viď mapa str. 56) je mestskou

pamiatkovou rezerváciou najrozsiahlejšou na Slovensku. Tvorí ho Hlavná ulica a jej príľahlé ulice – Kováčska, Mlynská, Hrnčiarska, Alžbetina a Mäsiarska ulica. Od 14. storočia do konca 18 storočia bolo historické jadro ohradené mestským múrom.

Dominantou tohto Historického centra, ako aj celého mesta, je predovšetkým Hlavná ulica, ktorá je pešou zónou dlhou asi 1 kilometer a na ktorej sa nachádza najväčšia gotická katedrála v strednej Európe zo 14. storočia – *Dóm sv. Alžbety*, *Kaplnka sv. Michala* tiež zo 14. storočia a *Urbanova veža so zvonickou* 14. storočia. Ďalej sa na tejto ulici nachádza aj barokové súsošie *Immaculata* postavené v rokoch 1720 – 1723, budova *Štátneho divadla* postavená v neobarokovom slohu na konci 19. storočia a *Archeologické múzeum* zriadené po odhalení pozostatkov mestských hradieb pri rekonštrukcii Hlavnej ulice. Medzi ďalšie významné historické budovy nachádzajúce sa na území MČ Košice – Staré Mesto patrí *Jakabov Palác*, *Levočský dom* postavený v 80. rokoch 15. storočia v gotickom slohu, *Župný dom* (dnes sídlo Východoslovenskej galérie), *Palác grófa Forgáča* (v súčasnosti sídlo Štátnej vedeckej knižnice), *Palác grófa Antona Čákyho a neskôr grófa Dessewfyho* (dnes sídlo Ústavného súdu SR), tiež Mestská radnica postavená v klasicistickom štýle z 18. storočia a Synagóga na Zvonárskej ulici. V roku 1556 vypukol v Košiciach veľký požiar, preto sú budovy na Hlavnej ulici zväčša zo 17. a 18. storočia

Obr. 1 Historické centrum

1.1.3 Symboly mestskej časti

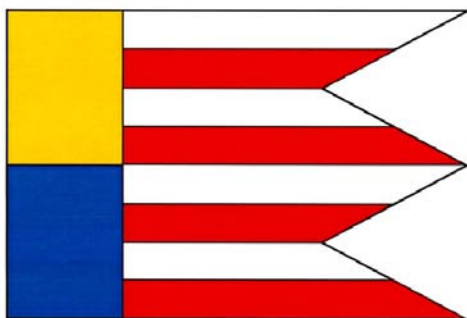
V súlade so Zákonom SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov má mať každá obec (časť obce, mesto, mestská časť) vlastné symboly a návrh týchto symbolov predkladá ministerstvu vnútra na zápis do Heraldického registra Slovenskej republiky.

Mestské zastupiteľstvo v Košiciach uznesením č. 274/2007 na svojom IX. rokovaní dňa 25. októbra 2007 v súlade so zákonom o obecnom zriadení schválilo Všeobecne záväzné nariadenie mesta Košice č. 97 o erbe a vlajke mestskej časti Košice–Staré Mesto.

Obr. 2 Erb mestskej časti

V modrej hlave sedemkrát strieborno-červeno deleného štítu tri zlaté ľalie.

Obr. 3 Vlajka mestskej časti

Vlajka má podobu v jednej štvrti od žrde štiepeného listu, ktorého žrd'ová časť je žltá – modro delená, vejúca časť pozostáva z ôsmich, striedavo bielych a červených pruhov. Vlajka má pomer strán 2 : 3 a ukončená je tromi cípmi, t. j. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

1.1.4 Územnosprávne členenie a základná charakteristika obce

Na základe zákona NR SR č. 221/1996 Zb. o územno-správnom usporiadaní SR sa Slovenská republika člení nasledovne:

Jednotka	Počet	Územný celok
NUTS I	1	Slovensko
NUTS II	4	Bratislavský kraj Západné Slovensko Stredné Slovensko Východné Slovensko
NUTS III	8	kraje Slovenska
NUTS IV	79	okresy Slovenska
NUTS V	2 883	obce Slovenska

Tab. 1 Územno-správne členenie SR

Dňom 24.07.1996 vstúpil do platnosti Zákon NR SR č.221/1996 Z.z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky ktorý určil, že správnymi celkami SR sú kraje a okresy. Kraje sa členia na okresy. V meste Košice je 22 mestských častí rozdelených do 4 okresov.

Okres	Mestská časť
Košice I	Džungľa, Kavečany, Sever, Sídliisko Ťahanovce, Staré Mesto, Ťahanovce
Košice II	Lorinčík, Luník IX, Myslava, Pereš, Poľov, Šaca, Západ, Sídliisko KVP
Košice III	Dargovských hrdinov, Košická Nová Ves
Košice IV	Barca, Juh, Krásna, Nad jazerom, Šebastovce, Vyšné Opátske

Tab. 2 Rozdelenie mesta Košice na okresy

Mestská časť Košice–Staré Mesto patrí v rámci členenia NUTS II do regiónu Východné Slovensko, v rámci jednotky NUTS III patrí do Košického kraja a v rámci jednotky NUTS IV do okresu Košice I a má k 31.12.2008 66 954 obyvateľov.

Ako vidieť z hore uvedenej tabuľky a mapy, MČ Košice–Staré Mesto sa nachádza približne v strede mesta Košice, patrí do okresu Košice I a svojou rozlohou patrí medzi tie najmenšie.

Obr. 4 Mapa mesta Košice - rozdelenie na okresy a sídliská

Hranicu územia mestskej časti Košice-Staré Mesto podľa Štatútu mesta tvorí: „zo severu Letná ulica, ul. Slov. jednoty a Rampová ulica. Z rozhrania ulíc Rampová - Prešovská cesta okresná hranica vedie po západnej majetkovej hranici cesty. Pokračuje južne, križuje Priemyselnú ulicu a rovnako južným smerom križuje Starú prešovskú cestu a na lome na východnom oplotení prvého rodinného domu na južnej strane Starej prešovskej cesty vytvorí trojchotár Staré mesto, Dargovských hrdinov a Vyšné Opátske.

Po západnej strane Prešovskej cesty hranica pokračuje južným smerom. Prechádza severným okrajom mosta cez Hornád, odkiaľ je v ďalšom priebehu totožná s katastrálnou hranicou, schádza na JZ roh mosta, asi 10 m po južnom okraji Prešovskej cesty pri styku s brehom Hornádu končí spoločná hranice medzi uvedenými mestskými časťami.

Ďalej hranica pokračuje po južnom okraji Prešovskej cesty (za súbežným chodníkom), prechádza pod železničným nadjazdom až na hranicu križujúceho sa železničného pozemku (západnej strany), na ktorom končí súčasná katastrálna hranica. Ďalej pokračuje po majetkovej hranici po južnej strane Palackého ulice, križuje Krivú ulicu, napája sa na SV roh južnej súvislej zástavby, priechelím ktorých vedie západným smerom po rozhranie budov (parcely č. 1810 a 1812) orientačné čísla 1 a 3, kde prechádza cez chodník na jeho severnú stranu. Po tomto chodníku vedie západným smerom, prechádza cez križovatku s Jantárovou ulicou a po južnej strane vetvy komunikácie pod Námestím osloboditeľov vchádza do križovatky s Južnou triedou. Hranica pokračuje cez túto križovatku, napája sa na SV roh objektu lekárne. Po severnej majetkovej hranici súvislej zástavby pod Štúrovou

ulicou hranica pokračuje západným smerom. Križuje začiatok ulice D. Feju a naďalej pokračuje po priečeliach zástavby na juhu Štúrovej ulice. V ďalšom pokračovaní križuje Rastislavovu a Rázusovu ulicu, ďalej vedie po severnej majetkovej hranici budov na južnej strane Štúrovej ulice. Križuje Žižkovu ulicu a po južnej majetkovej hranici Štúrovej ulice, za zatačkou na jej východnej strane, zároveň na západnej strane objektu Zimného štadióna L.Trojáka na malom zaskoku pred JZ rohom objektu končí popisovaná hranica trojchotárom. Z trojchotára okresov Košice I, II, IV, hranica prechádza približne kolmo cez Moldavskú cestu na juhovýchodný roh oporného múra okolo nádvoria skladov obchodného domu Tesco. Týmto oporným múrom v predĺžení sa napojí na majetkovú hranicu starej sladovne. Po tejto hranici v SZ rohu areálu (roh objektu s parc. číslom 2068) sa nadviaže na súbežný chodník pod južným oplotením býv. evanjelického cintorína, po ktorom západným smerom na konci chodníka sa napojí na JZ roh oplotenia cintorína. Západným a čiastočne severným oplotením cintorína vedie po styk s rozhraním parciel 2049 a 2082.

Po rozhraní smerom na sever hranica vychádza na južnú stranu Ungárovej ev. Husárskej ulice. Z tohto bodu hranica vedie po južnej strane Ungárovej ulice až po rozhranie parciel 2105 a 2106, odkiaľ prechádza severozápadným smerom cez Ungárovu ulicu po rozhraní parciel 2003, 3880 a 1980. Zo SZ rohu parcely 1980 vedie hranica po severovýchodnom okraji Fialkovej ulice až na JV roh oplotenia areálu Domova mládeže (Považská 7). Po východnom oplotení areálu vedie severne po rozhranie parciel 1983 - 1871/16. Po rozhraní uvedených parciel vedie hranica východným smerom približne po hrane násypu v pokračovaní vo svahu na JZ roh oplotenia areálu pivovaru. Po západnom oplotení areálu vedie hranica severne, po výraznom lome oplotenia asi 30 m východne, po ďalšom lome severne (asi 50 m) na SZ roh oplotenia pivovaru. Odtiaľ prechádza mierne šikmo na SV roh oplotenia volejbalového ihriska Domova mládeže (Medická 2). Smerom severným vedie po východnom okraji parcely 1871/19 až po južný okraj betónových schodov, po ktorých smerom SV hranica prejde na južný okraj Vojenskej ulice. Na rozhraní ulíc Vojenskej a Ondavskej (hranica medzi parcelami číslo 3817/1-2) hranica MČ prejde na severný okraj Vojenskej ulice až po priame predĺženie východného obrubníka parkoviska nad poschodovými garážami. Ďalej vedie po východnom a severnom obrubníku parkoviska (v súčasnosti autobazár). Zo severozápadného rohu parkoviska približne v priamom predĺžení obrubníka sa napojí na najbližší lomový bod oplotenia areálu Fakultnej nemocnice (FN). Hranica MČ prechádza na toto oplotenie a pokračuje smerom severným po jeho SV roh. Z tohto rohu oplotenia FN hranica pretína parcela 3801/1, vedie SZ smerom na deliacu čiaru medzi parc.3920/1 a radom parcela. čísel okolo parcely 3925/1. Táto deliaca čiara zároveň môže tvoriť rozhranie ulice Čsl. armády a Tr. SNP. Styk tejto deliacej čiary so severným okrajom ulice tvorí trojchotár medzi Starým mestom, Severom a Západom.

Z trojchotára smerom severovýchodným pokračuje po severnom okraji ulice Čsl. armády (zároveň totožná s katastrálnou hranicou) v dĺžke 130 m, kde na styku so západným okrajom chodníka za parkoviskom pod Amfiteátrom (100 m) križuje ul. Na Kalvárii, na styku tejto ulice so Starou spišskou cestou prechádza hranica na severný okraj Letnej ul., na ktorej popis priebehu hraníc mestskej časti uzatvárame“.

1.1.5 Geografická poloha

Mestská časť Košice–Staré Mesto spolu so všetkými ďalšími mestskými časťami, 11 okresmi a 439 obcami (17 má štatút mesta a 6 je sídlom okresu) tvoria územie Košického samosprávneho kraja, ktorý sa svojou rozlohou 6752 km² považuje za štvrtý najväčší samosprávny kraj SR.

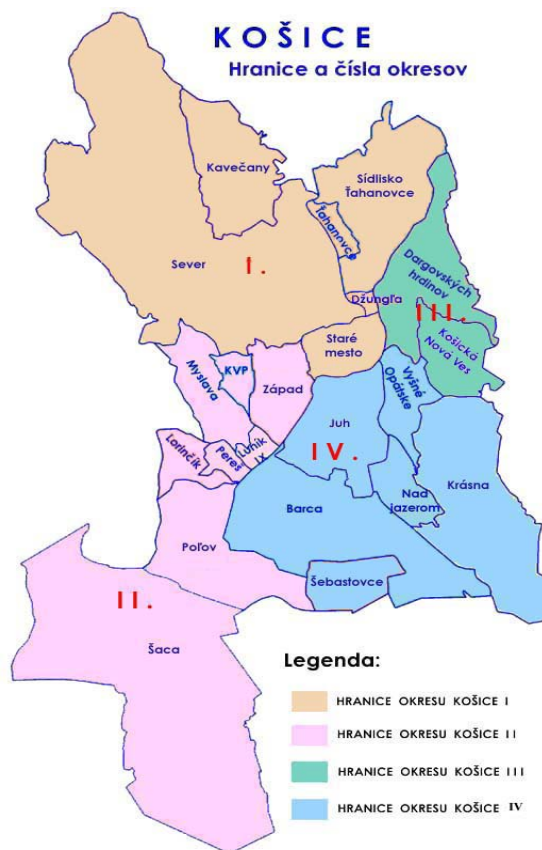
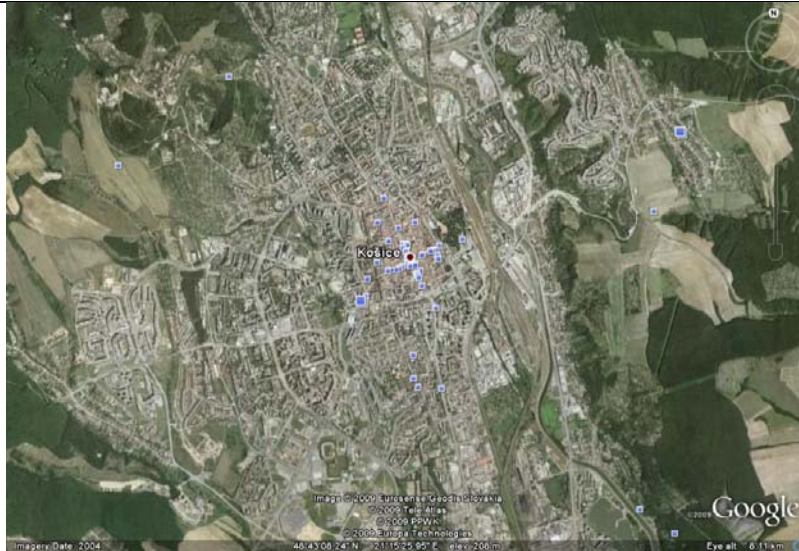
Tento kraj sa rozprestiera na juhovýchode SR a zaberá 13,8% jej územia. Na juhu hraničí s Maďarskom, na východe s Ukrajinou, na severe s Prešovským a na západe s Banskobystrickým krajom. Na jeho území žije v súčasnosti takmer 775 tisíc obyvateľov, čo je sedmina celoslovenskej populácie.

Obr. 5 Mapa Slovenskej republiky

Na 1 km² tu žije priemerne 113,6 obyvateľov, jedná sa teda o hustejšie osídlený samosprávny kraj. Najhustejšie osídlené sú v rámci tohto kraja okresy ležiace na území mesta Košice. Podiel mestského obyvateľstva na celkovej počte predstavuje 56,5%.

Mesto Košice zaberá z územia Košického samosprávneho kraja 24 383 ha. Leží na styku východného okraja Slovenského Rudohoria s Košickou kotlinou na nive a terasovej plošine Hornádu. Rozkladá sa na 48° 43' severnej zemepisnej šírky a 21°15' východnej zemepisnej dĺžky v košickej kotline v údolí rieky Hornád a na západe je ohraničené výbežkami pohoria Slovenské Rudohorie. Stred mesta sa nachádza v nadmorskej výške 208 m, pričom maximálna nadmorská výška v meste je 851 m a minimálna 184 m. Na území mesta žije k 31.12.2008 233 659 obyvateľov čo predstavuje na 1 km² v priemere 958 obyvateľov.

Obr. 6 Mapa mesta Košíc - hranice a čísla okresov

Z rozlohy 24 229 ha zaberá okres Košice I – 8610 ha a z toho mestská časť Košice-Staré Mesto 433, 8 ha. Z 433, 8 ha sa na 293, 1 ha rozprestiera Stredné mesto, ktoré zahŕňa celé historické jadro mesta, t.j. 2/3 (195,4 ha) a priemyselnú oblasť až po Prešovskú cestu, t. j. 1/3 (97, 7 ha). Obytnú časť tvorí územie Letná – ulice od Hviezdoslavovej až po Letnú o rozlohe 69, 3 ha a Huštáky t. j. Kuzmányho sídlisko o rozlohe 71, 3 ha.

Okres Košice I leží v strednej časti mesta Košice. Do jeho územného pôsobenia patrí 6 mestských častí, ktoré sú rôzne svojím charakterom. Rozlohou, počtom obyvateľov i mestských častí je najväčším košickým okresom. Jeho podstatnú časť tvoria mestské časti s typickou sídliskovou zástavbou, ktoré sa začali budovať v osemdesiatych rokoch. Okres patrí medzi najpriemyselnejšie okresy nielen v rámci kraja, ale celej SR.

1.1.6 Klimatické podmienky

Klimatické podmienky sú ovplyvňované kontinuálnym charakterom podnebia. Klíma v regióne je teplá a mierna vlhká. Priemerná ročná teplota vzduchu za obdobie 1901-2000 je 8,6 °C, pričom v posledných rokoch badať mierne zvýšenie priemernej teploty, pri menšej zrážkovej činnosti a pri súčasnom nameraní väčšej sumy slnečného svitu za rok. Extrémne hodnoty teploty vzduchu kolíšu v rozmedzí +37 až -30 °C. V roku sa vyskytuje v priemere 10 tropických (nad 30 °C), 55 letných (nad 25 °C), 116 mrazových a 37 ľadových dní.

Čo sa týka vlhkosti vzduchu Košická kotlina s ročným priemerom relatívnej vlhkosti vzduchu 75 % patrí k oblastiam s najnižšou hodnotou tejto charakteristiky v regióne. V roku sa v priemere vyskytuje 58 jasných a 126 zamračených dní, priemerné trvanie slnečného svitu je 2035 hodín do roka. Priemerný ročný úhrn atmosférických zrážok za obdobie 1901-2000 je 625 mm. Priemerný počet dní so zrážkami rovnými a viac ako 0,1 mm je 129 do roka. Priemerný ročný počet dní so snežením je 31.

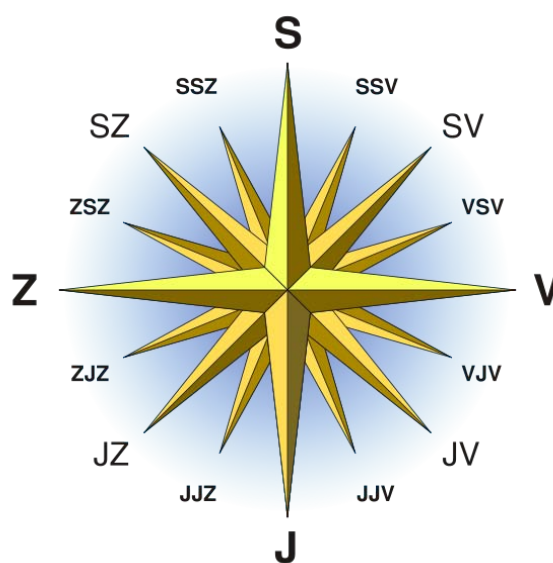
Veterné pomery sú určené orografickou polohou oblasti. V priestore mesta Košíc je dominantné severné a južné prúdenie v smere orientácie osi Košickej kotliny. Priemerná ročná rýchlosť vetra dosahuje 4,4 m/s, výskyt klimatického bezvetria je 10,3%. Najvyššiu priemernú rýchlosť dosahujú severné zložky prúdenia, najveternejšími mesiacmi sú marec, apríl, najmenej veterné august a september.

1.1.6.1. Vzduch, vietor a ovzdušie

Za smer vetra považujeme ten *smere odkiaľ vietor fúka*. Vyjadrujeme ho v uhlových stupňoch, o ktoré sa odchyľuje smer vetra od severu. Niekedy vyjadrujeme smer vetra i svetovou stranou, z ktorej vietor fúka.

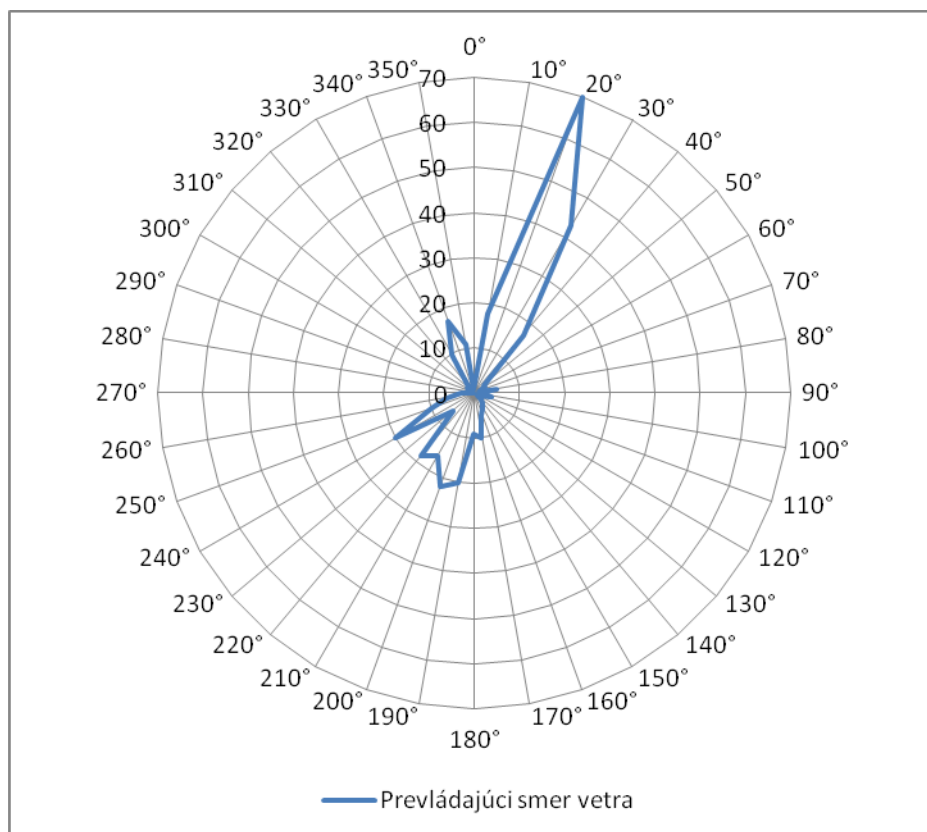
Veternú ružicu podrobnejšie rozoberá Graf 1, ktorý obsahuje smery vetra v stupňoch. Svetovú stranu sever reprezentuje 0°. Záporne orientovaným uhlom sa potom smer vetra odchyľuje po 10°. Teda, juh reprezentuje 180°, východ 90° a nakoniec západ 270°.

Najčastejšie v sledovanom období vietor fúka

Obr. 7 Veterná ružica

zo severo - severovýchodu (20°), a to až 70-krát za toto sledované obdobie (rok 2005). Druhou najväčšou hodnotou z hľadiska smeru vetra je 30° kedy bolo 34-krát nameraný pohyb vzduchu týmto smerom.

Graf 1 Veterná ružica z Klimatickej stanice Košice - letisko namerané vo výške 230 m n. m. v roku 2005

Vývoj kvality ovzdušia má v poslednom desaťročí jednoznačne pozitívny trend. Znížili sa emisie prakticky vo všetkých ukazovateľoch, obmedzilo sa tiež požívanie látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu a celkovo sa vylepšuje aj imisná situácia. Avšak aj napriek týmto skutočnostiam je na kvalite ovzdušia stále čo zlepšovať.

Na znečisťovaní ovzdušia má vplyv okrem energetiky aj hutnícky priemysel a spaľovňa odpadov.

Znečistenie ovzdušia na území mesta Košice sleduje Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ) Bratislava, Regionálne stredisko Košice. Toto stredisko zabezpečuje práce, ktoré majú priamy vzťah ku kvalite ovzdušia v meste v 3 oblastiach, a to:

- Monitorovanie kvality ovzdušia – Automatizovaný Monitorovací Systém imisíí (AMS)
- Evidencia zdrojov znečisťovania ovzdušia – systém NEIS (Národný Emisný Inventarizačný Systém)
- Podpora regulačných opatrení – Smogový Varovný a Regulačný Systém (SVRS).

Mestská časť Košice–Staré Mesto je obytnou zónou bez akéhokoľvek priemyslu a tak lokálne znečistenie ovzdušia predstavujú len výfukové splodiny v blízkosti frekventovaných komunikácií. Tieto lokality sa vyznačujú aj zvýšenou prašnosťou a hlukom.

Mestská časť si kladie za cieľ do budúcnosti podporovať pozitívne sa vyvíjajúci trend v zvyšovaní kvality ovzdušia, spolupracovať s mestom Košice pri aktivitách znižujúcich zaťaženosť ovzdušia škodlivými látkami ako aj vyvíjať vlastné aktivity znižujúce zaťaženosť ovzdušia škodlivými látkami v mestskej časti.

1.2 Zeleň a parky

Na území mestskej časti Košice–Staré Mesto je v súčasnosti 50,86 ha zelene, pričom na jedného obyvateľa pripadá 24,38 m² udržiavanej zelene, správu zabezpečuje Správa mestskej zelene v spolupráci s mestskou časťou. Najviac zelene v mestskej časti tvorí sídlisková zeleň, ktorá v súčasnosti predstavuje 21,06 ha. Pomerne veľkú časť tvoria mestské parky, a to 12,14 ha, pričom z toho až 8,96 ha zaberá Mestský park, ktorý je historickým komplexom pochádzajúcim z 19. storočia. Parkovo upravené plochy zaberajú 1,58 ha a plochy lemujúce komunikácie 6,25 ha.

Podrobnejšie množstvo zelene v mestskej časti zachytávajú nasledujúce tabuľky.

Mestské parky	Ha
Mestský park	8,9556
Štúrova parčík	0,4741
Park Žriedlo	1,0007
Park Slobody	0,2289
Park medzi Štátnym divadlom a Dómom sv. Alžbety	0,1132
Park Immaculata	0,0265
Park medzi Štátnym divadlom a Immaculatou	0,0603
Park Moyzesova	1,2803

Tab. 3 mestské parky

Parkovo upravené plochy	Ha
Dom kultúry	0,5472
Pred Športom	0,1420
Námestie maratónu mieru a Sobášna sieň	0,1493
Pred Domom umenia	0,0777
Drevný trh	0,3524
Senný trh	0,2018
Námestie Osloboditeľov	0,1130

Tab. 4 parkovo upravené plochy

Sídlisková zeleň:	Ha
Podtatranského ulica	0,0569
Lermontova +Svätoplukova ulica	0,0638
Sídlisko II , dvory na Sídlisku II, bloky na Pajorovej ul.	4,6137
Kuzmányho sídlisko	11,9228
Floriánska ulica	0,2311
Sídlisko Slov. jednoty	1,5116
Bloky pri Hutníku, Sídlisko Alvinczyho	10,9240
Sídlisko Stromová	0,7817
bloky na Komenského ulici	0,7862

Tab. 5 sídlisková zeleň

Plochy lemujúce komunikácie	Ha
Prešovská cesta	0,1625
Továrenská ulica	0,0126
Kasárenské nám.	0,0673
Festivalové nám.	0,6760
Vodná ulica	0,0135
Stromoradia	1,4688
Kuzmányho	0,7430
Československej armády	0,2604
Gorkého+Slovenskej jednoty	0,9914
Komenského	0,1288
Štefánikova	0,9458
Palackého	0,3326
Masarykova	0,4448

Tab. 6 plochy lemujúce komunikácie

Okrem tejto zelene sa na území mestskej časti Košice–Staré Mesto nachádza ešte zeleň, ktorá je v správe iných inštitúcií, alebo je v súkromnom vlastníctve (železnice, povodie Hornádu...). Správa mestskej zelene priebežne počas roka uskutočňuje kompletnú revitalizáciu zelene (výruby, nové výsadby, stromoradie) a taktiež čistenie parkov a plôch.

Celkový stav zelene a parkov však napriek tomu nie je v súčasnosti najlepší. Dreviny sú v pomerne v zlom zdravotnom stave alebo dokonca úplne chýbajú. V parkoch chýbajú lavičky, jazierka, fontány, detské a iné ihriská, ale tiež upravené chodníky a oplotenie parkov.

Cieľom mestskej časti Košice–Staré Mesto bude teda v najbližších rokoch v spolupráci s Správou mestskej zelene dosiahnuť zlepšenie celkového stavu zelene a parkov, ktorých má na svojom území niekoľko. Konkrétne by sa jednalo o kompletnú úpravu – oplotenie, revitalizácia zelene, vybudovanie jazierka, rekonštrukcia alebo vybudovanie fontán, oprava a osadenie nových lavičiek, úprava chodníkov, vybudovanie detského ihriska. V prípade rekonštrukcie Mestského parku, ktorý je najväčší, sa plánuje tiež vybudovanie basketbalového a volejbalového ihriska a tenisových kurtov. Taktiež chce kompletne upraviť, ale aj rozšíriť parkovo upravené plochy a plochy lemujúce komunikácie a samozrejme postupne revitalizovať sídliskovú zeleň, ktorá zaberá najviac hektárov zelene.

Zeleň totiž patrí medzi rozhodujúce činitele ovplyvňujúce kvalitu životného prostredia a taktiež dotazníkový prieskum ukázal, že táto oblasť patrí do prvej desiatky oblastí, ktoré je na území mestskej časti Košice–Staré Mesto potrebné čo najskôr riešiť.

1.2.1 Fauna a flóra

Charakter rastlín a bohatstvo jej druhov zodpovedá prírodným podmienkam a antropickým aktivitám na území. Výrazným faktorom vplyvujúcim na charakter vegetácie v mestskej časti Košice–Staré Mesto je kontinentálny charakter podnebia.

V mestskej časti Košice–Staré Mesta sa vyskytujú tieto druhy chránených drevín - Náhovetvec dvojdomý, Platan javorolistý, Platan východný, Orechovec japonský, Sofora japonská. Všetko sú to 80 - 100 ročné stromy. Ďalej sú to potom 100 ročná lipa, Pagaštan konský a 100 ročný javor.

Medzi dreviny, ktoré sa ešte nachádzajú v mestskej časti, ale nie sú zákonom chránené patria: lipa, agát biely, pajaseň žliazkatý, orech, čerešňa, borovica, topoľ, briezka, vrba, smrek obyčajný, smrekovec, javorovec jaseňolistý, borovica.

Medzi rastliny vyskytujúce sa na tomto území patria: Zlatobyl' obrovská, Netýkavka žľaznatá, Netýkavka málokvetá, Pohánkovec japonský, Boľševník nobrovský, Čremcha neskorá, Hlošina úzkolistá, Ježatec laločnatý

Priamo na území MČ Košice–Staré Mesto sa vyskytujú živočíšne druhy, ktoré sa aktívne (vyhľadávaním mestského prostredia) alebo pasívne (expanziou mesta) dostali do vnútra mestského systému. Z týchto druhov, majú istý nepriaznivý vplyv na kvalitu životného prostredia holuby. Pretože ich hniezdenie a znečisťovanie v priestoroch balkónov bytových domov, podmienené prikrmovaním, je predmetom čoraz častejších sťažností od občanov. Ďalším z druhov, ktorý znepríjemňuje život občanov sú hlodavce, ktoré sa vyskytujú predovšetkým na miestach tuhého komunálneho odpadu (okolie kontajnerov), nelegálne skládky, pivnice a technické suterény v obytných domoch. Mestská časť Košice–Staré Mesto však už uskutočňuje a naďalej bude uskutočňovať opatrenia, ktoré zabránia zahniezdeniu hlodavcov. Ide predovšetkým o pravidelný odsun odpadu, likvidáciu čiernych skládok a deratizáciu spomínaných priestorov. Taktiež sú nepriaznivo vnímané voľne pobiehajúce psy a neodpratované psie exkrementy, ktoré sú veľkým

negatívom životného prostredia. Z iných významných živočíšnych druhov sa tu vyskytujú v hojnom počte netopiere.

Cieľom mestskej časti Košice–Staré Mesto je v najbližších rokoch tiež šíriť osvetu o ohrozených druhoch rastlín a živočíchov a tiež znížiť vplyv faktorov, ktoré majú najväčší podiel na zmenu biotopu. Jedným z najdôležitejších faktorov je ničenie prirodzeného prostredia – rekreáciou a turistikou, poľnohospodárskou a priemyselnou výrobou, výstavba. Taktiež mestská časť Košice – Staré Mesto bude podporovať opatrenia, ktoré budú znižovať nepriaznivé vplyvy holubov, hlodavcov a psov.

Cieľom mestskej časti bude v najbližších rokoch šíriť osvetu o ohrozených druhoch rastlín a živočíchov a tiež znížiť vplyv faktorov, ktoré majú najväčší podiel na zmenu biotopu. Jedným z najdôležitejších faktorov je ničenie prirodzeného prostredia – rekreáciou a turistikou, poľnohospodárskou a priemyselnou výrobou a výstavbou. Taktiež bude podporovať opatrenia, ktoré budú znižovať nepriaznivé vplyvy holubov, hlodavcov a psov.

1.2.2 Geológia a nerastné bohatstvo

Surovinovou základňou pre mestskú časť Košice–Staré Mesto, ako aj pre mesto Košice a celý Košický samosprávy kraj je oblasť Slovenského Rudohoria, kde sa nachádzajú pomerne veľké ložiská nerastných surovín.

Priamo v území mestskej časti Košice–Staré Mesto sa nenachádzajú žiadne zásoby nerastných surovín. Avšak ložiská v Slovenskom Rudohorí podnietili vznik a rozvoj baníctva, hutníctva, farebných kovov a strojárstva v celej tejto oblasti. Tento priemysel, mal od svojho vzniku nemalý vplyv aj na rozvoj, ekonomiku a kvalitu života mestskej časti Košice–Staré Mesto.

V posledných rokoch je tento priemysel v útlme, čo sa podpísalo na viacerých ekonomických ukazovateľov, ktoré nie sú v súčasnosti príliš priaznivé.

Mestská časť Košice–Staré Mesto bude teda v spolupráci s mestom vytvárať priestor pre zahraničných a domácich strategických investorov, ktorí opäť pomôžu naštartovať rozvoj priemyslu v tejto oblasti.

1.2.3 Odpadové hospodárstvo

Odpadové hospodárstvo v mestskej časti Košice–Staré Mesto je v súlade s Programom odpadového hospodárstva SR, ktorý definoval integrovanú koncepciu odpadového hospodárstva. Táto koncepcia definuje, že je potrebné:

- Znižovať obsah toxických látok v odpadoch
- Zhodnocovať odpad, v čo najvyššej možnej miere
- Tepelne upravovať odpady, pokiaľ ich nebolo možné inak využiť, s cieľom získať energiu, znížiť objem a hmotnosť odpadov a znížiť obsah škodlivých látok v odpadoch
- Skladovať odpady v čo najmenšej možnej miere.

Veľmi dôležitým zákonom je tiež Zákon NR SR č. 223/2001, ktorý vymedzuje účel odpadového hospodárstva, a ktorý je v súlade s predpismi EÚ.

Pre mestskú časť Košice–Staré Mesto platí tiež Všeobecne záväzné nariadenie mesta Košice č. 99/2007 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území mesta Košice (§4 triedenie odpadov, §10 ods. 1 písm. b/, c/ povinnosti pôvodcov a držiteľov s účinnosťou od 01. 01.2008. Z hľadiska budúcnosti v tejto oblasti je veľmi dôležitý paragraf č. 9, v ktorom je definovaný triedený zber, ako triedenie odpadu na jednotlivé zložky a ich oddelené ukladanie (balenie) v mieste vzniku, ďalej zber, zvoz, spracovanie a využitie jednotlivých vytriedených zložiek. Zložky odpadu z hľadiska ich využiteľnosti sú *využiteľné zložky* (papier, sklo, kovy a pod.), *potencionálne využiteľné* (plasty, pneumatiky a pod.), *nevyužiteľné zložky* (minerálny odpad, popol a pod.), *zvyškový odpad* (neuvedený v predchádzajúcich ustanoveniach).

Všetky fyzické a právnické osoby, ktoré produkujú komunálny odpad na území mesta, teda aj mestskej časti Košice–Staré Mesto, sú povinné, okrem ďalších povinností uložených osobitnými predpismi:

1. Triediť odpad na nasledujúce zložky:

- papier,
- sklo,
- objemový odpad,
- zvyškový odpad,
- ostatný odpad, ktorý nie je komunálnym odpadom.

2. Ukladať vytriedené zložky odpadu v príslušných nádobách podľa označenia (napr. papier, sklo biele, sklo farebné a pod.), v príslušných zberniciach alebo na miestach určených mestskou časťou.

Odvoz komunálneho odpadu mestskej časti zabezpečuje firma Kosit, a. s. , ktorá je spoločným podnikom mesta Košice a talianskeho investora, ktorý bol vybratý na základe medzinárodného tendra. Aj v mestskej časti Košice–Staré Mesto zabezpečuje odvoz a nakladanie s odpadom spoločnosť KOSIT, ktorá vykonáva zvoz tuhého komunálneho odpadu 3 krát za týždeň. Zelený odpad z územia mestskej časti spracováva Správa mestskej zelene, ktorá zabezpečuje údržbu zelene v mestskej časti. V okrajových častiach mestskej časti sa nachádzajú čierne skládky odpadu, ktoré má mestská časť v pláne odstrániť a rekultivovať.

Zneškodňovanie komunálnych odpadov z územia mesta Košice je realizované v mestskej spaľovni tuhého komunálneho odpadu s kapacitou zneškodňovania 150 000 t komunálneho odpadu za rok. Odpad zo spaľovne je zneškodňovaný mimo územie mesta Košice.

Pre zlepšenie životného prostredia v Mestskej časti Košice – Staré Mesto, bude mestská časť podporovať v najbližších rokoch rozvoj investícií predovšetkým do ďalšieho rozvoja separovaného zberu (zriaďovanie zberných dvorov, nákup kontajnerov, zapájanie modernej zberovej techniky

a budovanie triedňovacích a zhodnocovacích zariadení). V najbližšej budúcnosti to bude predovšetkým:

- Výstavba nových spevnených plôch pre kontajnery,
- Osadenie ďalších 160 ks prístreškov na kontajnery,
- Spolupráca s mestom Košice v oblasti odpadového hospodárstva,
- Rozvoj triedenia odpadov na území mestskej časti.

Veľmi dôležité je zvýšiť záujem občanov zapojiť sa do separovaného zberu, preto firma Kosit, a. s. , už v súčasnosti realizuje a naďalej bude pokračovať v šírení osvetu medzi ľuďmi. O ďalšie rozšírenie a intenzifikáciu separovaného zberu na celom území mesta Košice sa snaží spoločnosť Kosit, a. s. , aj projektmi finančne podporenými z Recyklačného fondu. Tiež pravidelne organizuje rôzne podujatia pre všetkých žiakov košických škôl, napríklad pri príležitosti Dňa Zeme, Dňa mesta Košice, modelové školy a tiež Environmentálnu olympiádu, ktoré majú za cieľ zvýšiť environmentálne povedomie miestnej mládeže.

1.2.4 Hluk

Hlukové zaťaženie prostredia je dnes fenoménom, ktorý je sprievodným javom mnohých aktivít človeka. Hluk je veľmi vážnym a stále podceňovaným rizikom pre zdravie veľkého počtu ľudí. Z regionálneho hľadiska je najvýznamnejším zdrojom hluku doprava. Nadmernému hluku z cestnej, železničnej a leteckej dopravy je vystavených v súčasnosti asi 50 % obyvateľov mestskej časti.

V životnom prostredí príčinou nárastu hladín hluku je neustály nárast intenzity dopravy, zlý technický stav motorových vozidiel a nekvalitný povrch komunikácií. Jedným z dôvodov nepriaznivej situácie je i skutočnosť, že v meste sa doposiaľ nepodarilo úplne odkloniť nákladnú dopravu (30 % celkovej dopravy) a odstrániť hlavné kolízne body, ktoré sú brzdou plynulosti cestnej premávky. Rekonštrukciou koľajového zvršku električkovej trate sa nedosiahlo predpokladané zníženie hlučnosti.

Mestom prechádza v severojužnom smere železničná trať, ktorá vzhľadom na celoštátny význam železničného uzla Košice je veľmi frekventovaná. Hlukom, otrasmí a rezonanciami železničných mostov je obťažované široké okolie (až 80dB/A/).

Ďalším zdrojom hluku je prevádzka letiska Košice.

Mestská časť Košice–Staré Mesto plánuje v budúcnosti v spolupráci s mestom, znížiť hluk predovšetkým z cestnej dopravy, a to rozširovaním peších trás v centre, rozvojom cyklistických chodníkov a odklonom dopravy z najviac preťažených úsekov.

1.3 Ľudské zdroje

1.3.1. Obyvateľstvo

1.3.1.1. Demografia

Mesto Košice je z hľadiska počtu obyvateľov druhým najväčším mestom v Slovenskej republike a najväčším mestom v Košickom samosprávnom kraji. K 31. 12. 2008 žilo v meste Košice 233 659 obyvateľov. Rozloha mesta je 243,83 km² a priemerná hustota osídlenia predstavovala 958 obyvateľov/ km².

K 31. 12. 2008 žilo v mestskej časti Košice–Staré mesto 20 396 obyvateľov (čo predstavuje 8,73 % z celkového počtu obyvateľov mesta Košice a 2,63 % z celkového počtu obyvateľov Košického samosprávneho kraja).

Demografické ukazovatele za rok 2008				
Územie	Počet obyvateľov	%	Rozloha (km ²)	Hustota obyvateľstva (obyvatelia/km ²)
Slovenská republika	5 412 254	-	49 033	110
Košický samosprávny kraj	775 509	-	6 751	114,8
Mesto Košice	233 659	100%	243,83	958
Okres Košice I	80 448		79,9	1 006,8
Mestská časť Košice–Staré Mesto	20 396		4,34	4 698

Tab. 7 Demografické ukazovatele za rok 2008

Demografické správanie sa obyvateľstva v mestskej časti Košice–Staré Mesto zodpovedá typickému vývoju v mestách Slovenskej republiky. Od roku 2000 je k dispozícii prehľad o demografickom vývoji v mestskej časti. Počet obyvateľov postupne klesá. Počet živonarodených detí v posledných štyroch rokoch stúpol. Prírodný prírastok/úbytok kolíše v závislosti od počtu zomrelých. Migračný úbytok má dlhodobý stúpajúci charakter čo ovplyvňuje dlhodobý celkový úbytok obyvateľstva, ktorý zvlášť v roku 2008 podstatne stúpol. Z hľadiska vekovej štruktúry výrazne klesá počet predproduktívneho obyvateľstva a stúpa počet poproduktívneho obyvateľstva, čím sa potvrdzuje postupné starnutie obyvateľstva.

Demografické ukazovatele za posledných 9 rokov									
Ukazovateľ	Rok								
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Počet obyvateľov k 31.12.	22 632	22 171	21 846	21 719	21 451	21 234	20 809	20 622	20 396
Celkový prírastok/úbytok	-178	-176	-172	-184	-197	-193	-208	-220	-226
Prírodný prírastok/úbytok	-109	-105	-108	-83	-79	-53	-61	67	-61
Živonarodení	175	173	177	193	201	203	210	212	216
Zomrelí	276	278	279	278	277	269	264	270	277
Migračný prírastok/úbytok	-69	-71	-64	-101	-118	-140	-147	-153	-165
Predproduktívni (0-14 rokov)	4 682	3 010	2 951	2 905	2 831	2 755	2 589	2 526	2 506
Produktívni (15-60m/54ž)	13 424	13 216	12 991	12 830	12 601	12 379	12 065	11 895	11 631
Poproduktívni (61m/55ž+)	4 526	5 836	5 904	5 984	6 037	6 100	6 155	6 201	6 259
Index starnutia	61,51	123,92	125,52	126,95	130,47	134,47	144,46	150,55	-
Index vitality	1,03	0,52	0,50	0,49	0,47	0,45	0,42	0,41	0,40

Tab. 8 Demografické ukazovatele za posledných 9 rokov

1.3.1.2. Národnostná štruktúra a náboženská štruktúra

Podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov z mája 2001 a údajov, ktoré poskytla Mestská časť a Štatistický úrad SR bolo národnostné a náboženské zloženie trvale žijúcich obyvateľov mestskej časti Košice–Staré Mesto nasledovné:

Národnostná štruktúra			
Národnosť	Počet obyvateľov	%	Spolky, aktivity
Slovenská	18 653	84,13 %	
Česká	361	1,63 %	Český spolok na Slovensku
Rómska	342	1,54 %	Nadácia - Dobrá rómska víla KESAJ
Maďarská	1340	6,04 %	Maďarský spoločenský a kultúrny zväz na Slovensku
Poľská	6	0,03 %	Spolok Poliakov a ich priateľov na Slovensku
Ukrajinská	96	0,43 %	
Ruská	23	0,10 %	
Nemecká	72	0,32 %	Karpatskonemecký spolok na Slovensku
Rusínska	127	0,57 %	Rusínska obroda
Chorvátska	3	0,01 %	
Srbská	5	0,02 %	
Židovská	12	0,05 %	Židovská náboženská obec

Mestská časť Košice–Staré Mesto

Ostatné, nezistené	1131	5,10 %	Kultúrny zväz Bulharov a ich priateľov na Slovensku
Celkom	22 171	100,0 %	

Tab. 9 Národnostná štruktúra obyvateľstva mestskej časti

Národnostné menšiny sú v mestskej časti Košice–Staré Mesto zastúpené iba nepatrne, spolu predstavujú (15,87%). Najväčšou menšinou, ktorá je v mestskej časti zastúpená je maďarská menšina, ktorá tvorí 6,04% z celkového počtu obyvateľov mestskej časti Košice – Staré Mesto. Okrem toho v mestskej časti žijú aj obyvatelia iných národností – českej, rusínskej a ukrajinskej. V mestskej časti Košice–Staré Mesto jednoznačne prevažujú obyvatelia slovenskej národnosti. Rómska menšina tvorí 1,54% počtu obyvateľov mestskej časti.

Náboženská štruktúra			
Náboženské vyznanie	Počet obyvateľov	%	Kostoly, aktivity
Rímsko-katolícka cirkev	11 591	52,28	Dóm sv. Alžbety Kostol františkánov Univerzitný kotel sv. Trojice Kostol Uršulíniek Kostol Dominikánov Kostol Krista Kráľa Kaplanka Bižského srdca Rímsko-katolícky arcibiskupský úrad
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	1 161	5,24	Evanjelický kostol Košický seniorát Ekumenické spoločenstvo cirkví a náboženských spoločností na území mesta Košice
Gréckokatolícka cirkev	1 504	6,78	Grécko-katolícky kostol Apoštolský Exarchát Protopresbyteriát Košice
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	127	0,57	Sála Kráľovstva
Kresťanské zbory	17	0,08	
Evanjelická cirkev metodistická	30	0,13	
Cirkev adventistov siedmeho dňa	29	0,13	
Pravoslávna cirkev	238	1,07	Chrám záštity presvätej Bohorodičky
Apoštolská cirkev	48	0,22	
Reformovaná kresťanská cirkev	632	2,85	Kostol reformovanej cirkvi Seniorský úrad
Starokatolícka cirkev	17	0,08	
Cirkev československá husitská	25	0,11	
Bratská jednota baptistov	30	0,13	Kostol Bratskej jednoty baptistov

Židovské náboženské obce	156	0,70	Synagóga
Cirkev bratská	12	0,05	
Ostatné	52	0,21	
Bez vyznania	4 692	21,16	
Nezistená	1 810	8,16	
Celkom	22 171	100%	-

Tab. 10 Náboženská štruktúra /zdroj sčítanie ľudu z roku 2001

1.3.1.3. Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov z mája 2001 bola vzdelanostná a kvalifikačná úroveň obyvateľov mestskej časti Košice–Staré Mesto nasledovná:

Štruktúra obyvateľov podľa dosiahnutého vzdelania				
Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu	% z obyv.
Základné vzdelanie	882	1 864	2 746	12,39
Stredné vzdelanie	4 496	5 863	10 359	46,72
Vysokoškolské vzdelanie	2 544	2 111	4 655	21,00
Ostatní bez udania školského vzdelania	618	610	1 228	5,54
Ostatní bez školského vzdelania	11	19	30	0,14
Deti do 16 rokov	1 651	1 502	3 153	14,21
Spolu obyvatelia	10 202	11 969	22 171	100%

Tab. 11 Vzdelanostná štruktúra /zdroj sčítanie ľudu z roku 2001

Väčšia polovica obyvateľov má dosiahnuté stredoškolské vzdelanie a to hlavne úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou.

Štruktúra obyvateľov podľa dosiahnutého stredoškolského vzdelania		
Stredné vzdelanie	Počet obyvateľov	% obyvateľov
Učňovské stredné vzdelanie (bez maturity)	1 873	18,08
Stredné odborné vzdelanie (bez maturity)	1 020	9,85
Úplné učňovské stredné vzdelanie (s maturitou)	692	6,68
Úplné stredné odborné vzdelanie (s maturitou)	4 644	44,83
Úplné stredné všeobecné vzdelanie	1 890	18,25
Vyššie stredné vzdelanie	240	2,31
Spolu stredné vzdelanie	10 359	100%

Tab. 12 Vzdelanostná štruktúra /zdroj sčítanie ľudu z roku 2001

Štruktúra obyvateľov podľa dosiahnutého vysokoškolského vzdelania		
Vysokoškolské vzdelanie	Počet obyvateľov	% obyvateľov
Bakalárske vzdelanie	146	3,14
Magisterské, inžinierske, doktorské vzdelanie	4 085	87,76
Doktorandské vzdelanie	424	9,10
Spolu vysokoškolské vzdelanie	4 655	100%

Tab. 13 Vzdelanostná štruktúra /zdroj sčítanie ľudu z roku 2001

Vysokoškolsky vzdelaní obyvatelia nadobudli prevažne magisterské, inžinierske a doktorské vzdelanie univerzitného, technického a ekonomického zamerania.

Štruktúra obyvateľov podľa zamerania vysokoškolského vzdelania		
Vysokoškolské vzdelanie podľa zamerania	Počet obyvateľov	% obyvateľov
Univerzitné	2 268	48,72
Technické	1 509	32,42
Ekonomické	519	11,15
Poľnohospodárske	113	2,43
Ostatné	246	5,28
Spolu vysokoškolské vzdelanie	4 655	100%

Tab. 14 Vzdelanostná štruktúra /zdroj sčítanie ľudu z roku 2001

1.3.2 Vzdelávanie a štruktúra školských zariadení

V mestskej časti Košice–Staré Mesto pôsobia nasledovné školy a školské zariadenia:

Štruktúra školských zariadení		
Školské zariadenie	Počet zariadení	Počet detí, žiakov, študentov
Materské školy	8	697
Základné školy	6	2 475
Stredné školy	26	9 755 + Vojenská stredná škola letecká má utajené údaje
Vysoké školy	6	4 756 + Kňazský seminár a Teologická fakulta Univerzity Ružomberok, ktorí nám informácie neposkytli

Tab. 15 Štruktúra školských zariadení

Materské školy

V súčasnosti sa na území mestskej časti Košice–Staré Mesto nachádza 8 materských škôl, z toho 6 v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti Košice–Staré Mesto, 1 je v zriaďovateľskej pôsobnosti Cirkevného spoločenstva a 1 je súkromná materská škôlka. Materská škola na Zádielskej ulici č. 4 kde okrem slovenčiny sa ako výchovný jazyk v jednej triede používa jazyk maďarský. Materské školy poskytujú možnosti rôznych aktivít ako napr. športové (detský aerobik, predplavecký výcvik, krúžok mažoretiek, tanec) a umelecké (výtvarníctvo, spev). Kladú veľký dôraz aj na estetickú výchovu.

Prevádzkovanie materských škôl nie je zákonnou povinnosťou mesta, ide skôr o službu občanom. Materské školy poskytujú celodennú starostlivosť v slovenskom jazyku.

Štruktúra materských škôl				
Materská škola	Typ	Počet tried	Počet detí	Počet detí na triedu
MŠ Hrnčiarská 1	Štátna	4	72	18
MŠ Jarná 4	Štátna	3	60	20
MŠ Park Angelinum 7	Štátna	4	92	23
MŠ Rumanova 4	Štátna	3	60	20
MŠ Tatranská 23	Štátna	7	154	22
MŠ Tatranská 10	Súkromná	2	46	23
MŠ Zádielska 4	Štátna	6	120	20
Cirkevná MŠ blahoslavenej Imeldy, Moyzesova 8	Cirkevná	4	93	23

Tab. 16 Štruktúra materských škôl

Počet detí zaznamenáva mierny pokles a z toho dôvodu mesto Košice po prehodnotení stanovených kritérií navrhlo v minulosti zrušenie vybraných škôl s rozmiestnením detí do okolitých najbližších MŠ. Na základe súčasného počtu detí v triedach môžeme konštatovať, že vyťaženosť MŠ v mestskej časti Košice–Staré Mesto je dostatočná a vzhľadom na nárast počtu narodených detí v posledných rokoch bude potrebné v najbližších rokoch otvárať nové triedy.

Základné školy

Na území mestskej časti Košice–Staré Mesto sa nachádza 6 základných škôl. Základná škola na Škultétyho ulici sa pýši mimoriadne bohatou športovou tradíciou. V škole vyrástlo mnoho hokejových talentov a dáva priestor dievčenskému kolektívnemu športu – basketbalu. Vyučovací jazyk je u všetkých škôl slovenský.

Podnetom pri určovaní cieľov vzdelávania a spôsobov ich dosahovania a teda tvorbe Koncepcia školstva mesta Košice na roky 2009- 2013 boli aktuálne zmeny a trendy vo vývoji celej spoločnosti, ktorých sme dennodenne svedkami. Pre fungovanie modernej informačnej spoločnosti je rozhodujúce vzdelanie, ktoré má zabezpečiť, aby sa ľudia vedeli orientovať v prívale informácií, rozumeli im, vedeli ich používať a najmä ich vytvárať. Je potrebné rozvíjať záujem žiakov a študentov o učenie, ich schopnosť racionálne sa učiť po celý život a pružne sa prispôbovať rýchle sa meniacim podmienkam života.

Štruktúra základných škôl				
Základná škola	Typ	Počet tried	Počet žiakov	Počet žiakov na triedu
ZŠ a ŠJ Masarykova 19/A	Štátna	13	274	21,08
ZŠ a ŠJ Laca Novomeského 2	Štátna	29	708	24,42
ZŠ a ŠJ Park Angelinum 8	Štátna	28	669	23,89
ZŠ a ŠJ Škultétyho 10	Štátna	14	297	21,21
ZŠ s vyuč. jazykom maďarským, Kuzmányho 6	Štátna	20	389	19,45
Spojená ZŠ, Vojenská 13	Štátna	18	138	7,67

Tab. 17 Štruktúra základných škôl

Stredné školy

Na území mestskej časti Košice–Staré Mesto sa nachádza 26 stredných škôl. Pôsobí tu 6 gymnázií (z toho 1 s vyučovacím jazykom maďarským, 1 osemročné a 2 bilingválne), 5 stredných priemyselných škôl (z toho 1 s vyučovacím jazykom maďarským), 2 obchodné akadémie (z toho 1 s vyučovacím jazykom maďarským), 3 stredné odborné učilištia, 2 stredné zdravotné školy, 1 vojenská stredná škola letecká, 1 škola úžitkového výtvarníctva, 1 súkromná umelecká škola, 2 konzervatóriá (z toho 1 súkromné), 3 stredné odborné školy, 1 praktická škola.

Štruktúra stredných škôl			
Stredná škola	Počet tried	Počet študentov	Počet študentov na triedu
Gymnázium, Poštová 9	17	543	32
Gymnázium, Šrobárova 1	23	713	31
Gymnázium a ZŠ Sándora Máraiho s vyučovacím jazykom maďarským, Kuzmányho 6	8	184	23
Gymnázium M. R. Štefánika s bilingválnou francúzsko – slovenskou sekciou, Nám. L. Novomeského 4	21	582	28
Gymnázium sv. Tomáša Akvinského, Zbrojničná 3	16	480	30
Evanjelické bilingválne gymnázium J. A. Komenského, Puškinova 3	19	626	33
SPŠ dopravná, Hlavná 113	25	700	28
SPŠ strojnícka, Komenského 2	17	378	22
SPŠ elektrotechnická, Komenského 44	24	677	28
SPŠ stavebná a geodetická, Lermontova 1	17	358	21
SPŠ a OA s vyučovacím jazykom maďar., Grešákova 1	14	267	19
Obchodná akadémia, Watsonova 61	25	836	33
SOU Aurela Stodolu, Strojárska 3	6	131	22
SOU železničné, Palackého 14	17	382	23
SOU pôšt a telekomunikácií, Palackého 14	20	469	23
Stredná zdravotnícka škola, Moyzesova 17	19	449	24
Cirkevná stredná zdravot. škola sv. Alžbety, Mäsiarska 25	13	251	19

Vojenská stredná škola letecká, Rampová 7	Údaj neposkytnutý	Údaj neposkytnutý	Údaj neposkytnutý
Škola úžitkového výtvarníctva, Jakobyho 15	10	276	28
Súkromná stredná umelecká škola fil., Palackého 14	5	103	21
Konzervatórium, Timonova 2	10	247	25
Súkromné konzervatórium, Kmeťová 23	2	32	16
SOŠ Tercium, Lermontova 1	10	127	13
SOŠ obchodné, Bocatiova 1	33	800	24
SOŠ sv. Jozefa – robotníka, Strojárska 3	7	132	19
Praktická škola, Vojenská 13	3	12	4

Tab. 18 Štruktúra stredných škôl

Vysoké školy

Štruktúra vysokých škôl				
Univerzita	Počet denných študentov	Počet externých študentov	Počet Doktorandov	Spolu
UPJŠ – Právnická fakulta, Kováčska 26	1 174	276	89	1 539
UPJŠ – Filozofická fakulta, Šrobárová 2	1 109	138	Údaj neposkytnutý	1 247
UPJŠ – Prírodovedecká fakulta, Moyzesova 16	1 289	29	Údaj neposkytnutý	1 318
EU – Podnikovo-hospodárka fakulta, Tajovského 13	1 184	552	Údaj neposkytnutý	1 736
Kňazský seminár sv. Karola Boromejského, Hlavná 91	146	50	20	216
Teologická fakulta Katolíckej Univerzity Ružomberok, Hlavná 91	Údaj neposkytnutý	Údaj neposkytnutý	Údaj neposkytnutý	Údaj neposkytnutý
Spolu	4 902	1 045	109	6 056

Tab. 19 Štruktúra vysokých škôl

Prírodovedecká fakulta

vznikla 1. marca 1963 a je významnou vedeckou inštitúciou. Dosiachnuté výsledky vo všetkých prírodovedných, matematických a infromatických odboroch, bohatá publikačná aktivita, medzinárodné kontakty a spolupráca s praxou umocňujú jej významné postavenie medzi vedeckými pracoviskami nielen na Slovensku, ale i v Európe a vo svete.

Poslanie Prírodovedeckej fakulty ako druhého najstaršieho a najväčšieho prírodovedného centra na Slovensku možno definovať prostredníctvom nasledovných okruhov hlavných aktivít fakulty:

- ✓ výchova prírodovedcov, matematikov a infromatikov v súlade s európskymi vzdelávacími trendmi a programami s výrazným akcentom na magisterské a doktorandské štúdium;
- ✓ prehĺbovanie úrovne vedeckého poznania v súlade s prioritami EÚ a uplatňovaním interdisciplinariny a multidisciplinariny;
- ✓ poskytovanie služieb verejnosti.

Prírodovedecká fakulta Univerzity P. J. Šafárika je v skupine deviatich fakúlt príbuzného zamerania v SR:

- ✓ druhou najstaršou fakultou;
- ✓ na základe ostatnej evaluácie AK vlády SR na čele skupiny výborných fakúlt s hodnotením „A“;
- ✓ fakultou s prioritným postavením v implementácii ECTS a IKT.

Podnikovohospodárska fakulta EU so sídlom v Košiciach

je vedecko-pedagogickým pracoviskom pripravujúcim budúcich ekonómov pre podniky, firmy a inštitúcie ako i štátnu správu. Pri tvorbe profilu fakulty a v jej rámci študijného odboru sa vychádzalo predovšetkým z potrieb hospodárskej praxe, ktorá si vyžaduje nielen vysoko kvalifikovaných, ale aj flexibilných a samostatne mysliacich odborníkov, schopných zaujať svoje miesta v pomerne širokej škále ekonomických aktivít. Osobitnú pozornosť v tomto smere venuje fakulta profilácii zameranej na marketing a manažment v podnikovej a mimo podnikovej sfére.

Ťažisko vedeckovýskumnej činnosti je na katedrách. Cieľom ich vedeckovýskumnej činnosti je na základe analýzy požiadaviek kladených na podnikový manažment v súvislosti s transformáciou ekonomiky a prípravou vstupu do EÚ identifikovať problémy podnikovej ekonomiky, ktoré môžu spôsobovať problémy slovenským podnikom v ich plnej integrácii.

Dlhodobým vedeckým cieľom je vypracovať návrhy a odporúčania pre slovenské podniky v tretom tisícročí a to predovšetkým so zameraním na zvýšenie schopnosti podnikov formulovať a implementovať flexibilné stratégie zabezpečujúce rozvoj podniku pri rýchle sa meniacich vonkajších a vnútorných podmienkach.

Mimoškolská činnosť

Na území mestskej časti Košice – Staré Mesto pôsobia 2 základné umelecké školy a 1 súkromná základná umelecká škola. Zriaďovateľom základných umeleckých škôl je mesto Košice. Tieto zariadenia umožňujú zmysluplné využitie voľného času detí v mestských častiach. Na základe koncepcie školstva do roku 2009 mesto má záujem na existencii siete ZUŠ a preto bude vytvárať podmienky pre ich čo najefektívnejšiu činnosť. Na území MČ sa nachádza 1 štátna jazyková škola (jediná svojho druhu v meste) a 11 súkromných jazykových škôl.

Zariadenia mimoškolskej činnosti		
Zariadenie	Počet študentov	Popis činnosti
Základná umelecká škola, Kováčska 23	442	výtvarný odbor
ZUŠ Márie Hemerkovej, Hlavná 68	1 003	hra na hudobný nástroj, spev
Súkromná umelecká škola, Kmeťova 23	270	tanec
Základná umelecká škola, Hroncova 23	477	tanec, výtvarníctvo
Spolu	2 192	-

Tab. 20 Zariadenia mimoškolskej činnosti

Súkromné jazykové školy	
Názov a sídlo	Popis
BAKSCHOOL – Centrum cudzích jazykov, Poštová 547/1	jazyková škola
EMPIRE jazyková škola, Kováčska 226/19	jazyková škola
VISTA – Škola angličtiny Branislava Očvárová, PhDr., Moyzesova 22	jazyková škola
Arthur Bolstein, s. r. o., Kováčska 28	jazyková škola
DELCOR s. r. o. Košice, Poštová 14	jazyková škola
DUNA – Nová jazyková škola, Poštová ul. 14	jazyková škola
ENPAL – RNDr. Eva Palušeková, Pri jazdiarni 1	jazyková škola
Euroconsulting, Pribinova 8	jazyková škola
Francúzska aliancia Košice, Jesenského 26	jazyková škola
Súkromná jazyková škola, Poštová 1	jazyková škola
REGENTKE s. r. o., Kmeťova 27	jazyková škola
Societa Dante Alighieri, Kováčska 28	jazyková škola
Štátna jazyková škola pre mládež a dospelých, Komenského 2	jazyková škola
VISTA s.r.o.	jazyková škola
COOLAGENT, Murgašova ul.	jazyková škola
BAKALARI, Kováčska ul.	jazyková škola

LITE ANGLICKÁ ŠKOLA, Slovenskej jednoty 10	jazyková škola
EFFECTIVE, Hrnčiarska 2	jazykové centrum
EM – LYON'S INSTITUTE, Puškinova 10	inštitút jazykovej kultúry
THE WORD COMPANY, Alžbetina 47	jazyková škola

Tab. 21 Súkromné jazykové školy

1.3.3 Ekonomické zdroje

1.3.3.1. Ekonomická základňa

Veľmi dôležitým ukazovateľom pri analýze trhu práce je miera ekonomickej aktivity obyvateľstva, ktorá odráža veľkosť a kvalitu pracovného kapitálu. Miera ekonomickej aktivity obyvateľstva je pomer súčtu zamestnaných a nezamestnaných k počtu obyvateľov. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo teda zahrňuje všetky osoby, či už zamestnané alebo nezamestnané, ale nezahrňuje tie nezamestnané osoby, ktoré si prácu nehľadajú.

Medzi ekonomicky aktívne obyvateľstvo patrí obyvateľstvo, ktoré vykonáva akúkoľvek platenú prácu, alebo túto prácu momentálne nevykonáva v dôsledku dočasnej práceneschopnosti, čerpania dovolenky, či pre iné okolnosti, akými sú štrajky. Do kategórie ekonomicky aktívneho obyvateľstva patria i nezamestnaní. Nezamestnané obyvateľstvo je charakterizované ako obyvateľstvo, ktoré nevykonáva žiadnu platenú prácu, no aktívne si ju hľadá. V podmienkach Slovenskej republiky to znamená, že sa musia pravidelne, každé dva týždne hlásiť na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny. Dobrovoľne nezamestnané obyvateľstvo, t. j. nevykonávajú žiadnu platenú prácu a ani nemajú žiaden záujem si ju nájsť, nepatrí medzi nezamestnané obyvateľstvo (z hľadiska štatistického vykazovania i z hľadiska ekonomických vied).

1.3.3.2. Trh práce a zamestnanosť

Bývajúce obyvateľstvo mestskej časti Košice–Staré Mesto ekonomicky aktívne podľa spoločenskej skupiny a podľa veku a pohlavia:

Vek	Zamestnanecká práca za mzdu, plat, inú odmenu				Č PrD*	Podnikatelia		VvRP*	OaN*	Ekon. aktívni	
	ŠP*	SP*	P, D, Iorg*	Iný Z*		Bez Z*	So Z			Spolu	Rob*
15-19											
Muži	5	4	0	0	0	0	0	1	61	71	7
Ženy	6	11	0	1	0	0	0	0	70	88	10

Vek	Zamestnanecká práca za mzdu, plat, inú odmenu				Č PrD*	Podnikatelia		VvRP*	OaN*	Ekon. aktívni	
	ŠP*	SP*	P, D, Iorg*	Iný Z*		Bez Z*	So Z			Spolu	Rob*
Spolu	11	15	0	1	0	0	0	1	131	159	17
20-29											
Muži	293	463	4	16	1	74	30	0	460	1 341	310
Ženy	352	384	2	27	1	29	19	1	492	1 307	182
Spolu	645	847	6	43	2	103	49	1	952	2 648	492
30-39											
Muži	300	385	3	33	0	11	86	0	246	1 164	271
Ženy	509	287	0	24	0	69	44	3	234	1 170	154
Spolu	809	672	3	57	0	180	130	3	480	2 334	425
40-49											
Muži	362	286	7	14	0	130	95	1	186	1 081	244
Ženy	701	257	3	31	0	98	65	2	195	1 352	185
Spolu	1 063	543	10	45	0	228	160	3	381	2 433	429
50-54											
Muži	299	145	7	10	1	46	42	0	90	640	142
Ženy	458	133	2	12	0	34	32	1	109	781	107
Spolu	757	278	9	22	1	80	74	1	199	1 421	249
55-59											
Muži	252	109	1	10	1	37	37	0	72	519	122
Ženy	212	30	2	3	0	15	15	0	35	312	35
Spolu	464	139	3	13	1	52	52	0	107	831	157
60-64											
Muži	88	21	1	1	1	8	7	0	22	149	29
Ženy	80	8	1	1	0	1	3	0	14	108	19
Spolu	168	29	2	2	1	9	10	0	36	257	48
65+											
muži	151	8	0	4	1	9	5	0	26	204	37
ženy	190	6	3	1	1	1	1	0	55	258	85
spolu	341	14	3	5	2	10	6	0	81	462	122
Nezist.											
muži	36	34	0	2	0	9	5	0	28	114	12
ženy	40	26	1	4	0	5	3	0	24	103	6
spolu	76	60	1	6	0	14	8	0	52	217	18
Úhrn											

Mestská časť Košice–Staré Mesto

Vek	Zamestnanecká práca za mzdu, plat, inú odmenu				Podnikatelia			VvRP*	OaN*	Ekon. aktívni	
	ŠP*	SP*	P, D, Iorg*	Iný Z*	Č PrD*	Bez Z*	So Z			Spolu	Rob*
muži	1 786	1 455	23	90	5	424	307	2	1 191	5 283	1 174
ženy	2 548	1 142	14	104	2	252	182	7	1 228	5 479	783
spolu	4 334	2 597	37	194	7	676	489	9	2 419	10 762	1 957
V %	40,3	24,1	0,3	1,8	0,1	6,3	4,5	0,1	22,5	100	18,2
Produk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	74,1	-
muži	-	-	-	-	-	-	-	-	-	74,8	-
Ženy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	74,4	-
Spolu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17,8	-
Poprod	-	-	-	-	-	-	-	-	-	74,1	-

Tab. 22 Trh práce a zamestnanosť

Zdroj: Štatistický úrad

*Vysvetlivky:

ŠP – štátny podnik;

SP – súkromný podnik;

P, D, Iorg – poľnohospodárstvo, družstvo alebo iná družstevná organizácia;

Iný Z – iný zamestnávateľ;

Č PrD – členovia produkčných družstiev;

Bez Z – bez zamestnancov;

So Z – so zamestnancami;

VvRP – vypomáhajúci v rodinnom podniku;

OaN – ostatní a nezistení;

Rob – robotníci

Ďalšie tabuľky zachytávajú bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia a miesta narodenia, a tiež podľa odvetvia hospodárstva a dochádzky do zamestnania.

Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia a miesta narodenia za mestskú časť Košice–Staré Mesto.

Kategória	Muži	Ženy	Spolu
Osoby ekonomicke aktívne			
V % (z celkového počtu obyvateľov)	5 283	5 479	10 762
Spolu	51,8	45,8	48,5
na materskej dovolenke			
pracujúci dôchodcovia	2	393	395
vypomáhajúci v rodinnom podniku	2	7	9
Nezamestnaní	1 010	834	1 844
Nepracujúci dôchodcovia	1 720	3 429	5 149
Ostatní nezávislí	159	118	277

Katégória	Muži	Ženy	Spolu
Deti a žiaci ZŠ	1 700	1 570	3 270
Žiaci a študenti	714	655	1 369
V tom			
z učilíšť	55	22	77
zo stredných škôl	264	287	346
z vysokých škôl	395	346	741
Ostatní závislí, nezistení	626	718	1 344
Úhrn obyvateľov	10 202	11 969	22 171
Narodení v obci súčasného bydliska	2 832	3 058	5 890
V % (z celkového počtu obyvateľov)	27,8	25,5	26,6

Tab. 23 Obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity

Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, odvetvia hospodárstva a dochádzky do zamestnania:

Katégória	Muži	Ženy	Spolu	Dochádza do zamestnania
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	20	12	32	24
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	14	4	18	10
Rybolov, chov rýb	-	-	-	-
Ťažba nerastných surovín	10	2	12	9
Priemyselná výroba	673	360	1 033	772
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	120	58	178	115
Stavebníctvo	226	82	308	142
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	508	571	1 079	534
Hotely a reštaurácie	73	110	183	66
Doprava, skladovanie a spoje	312	286	598	236
Peňažníctvo a poisťovníctvo	108	211	319	69
Nehnutelnosti, prenajímanie a obchodné služby, výskum a vývoj	376	279	655	339
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	347	459	806	352
Školstvo	405	777	1 182	659
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	255	647	902	591
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	271	265	536	211
Súkromné domácnosti s domácim personálom	-	1	1	1
Exteritoriálne organizácie a združenia	0	2	2	0
EA bez udania odvetví	1 565	1 353	2 918	325
Spolu	5 283	5 479	10 762	4 455

Tab. 24 Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, odvetvia hospodárstva a dochádzky do zamestnania

Z tabuliek nám vyplýva, že najviac ekonomicky aktívnych obyvateľov je zamestnaných v odvetviach – priemyselná výroba, veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru, školstvo a zdravotníctvo a sociálna starostlivosť. Ďalším zaujímavým faktom, ktorý nám vyplynul z tejto tabuľky je, že z 10 762 ekonomicky aktívnych osôb 4 455 dochádza za zamestnaním.

Kategorizáciu organizácií podľa počtu pracovníkov zachytáva nasledujúca tabuľka:

Počet pracovníkov	Právnické osoby	Fyzické osoby
nezistený	97	819
0	443	473
1	365	445
2	210	65
3 - 4	273	90
5 - 9	266	97
10 - 19	278	60
20 - 24	4	1
25 - 49	30	0
50 - 99	22	0
100 - 149	8	0
150 - 199	2	0
200 - 249	6	0
250 - 499	2	0
500 - 999	1	0
1000 - 1999	2	0

Tab. 25 Kategorizácia organizácií podľa počtu zamestnancov

Organizácie s najväčším počtom zamestnancov	
Firma, adresa	Počet pracovníkov
Železničné zdravotníctvo Košice, s. r. o., Masarykova 9, Košice	250 - 499
Letecká vojenská nemocnica, a. s., Murgašova 1, Košice	250 - 499
Eurobus, a. s., Staničné námestie 9, Košice	500 - 999
Východoslovenská energetika a. s., Mlynská 31, Košice	1000 - 1999
Inžinierske stavby, a. s., Priemyselná 7, Košice	1000 - 1999

Tab. 26 Organizácie

1.3.3.3. Podnikateľská sféra

Právna forma	Počet firiem
Fyzická osoba – príležitostne činná – zapísaná v registri daňového informačného systému	0
Podnikateľ fyzická osoba - nezapísaný v Obchodnom registri	1 639
Podnikateľ fyzická osoba zapísaný v Obchodnom registri	11
Samostatne hospodáriaci roľník nezapísaný v Obchodnom registri	3
Samostatne hospodáriaci roľník zapísaný v Obchodnom registri	0
Slobodné povolanie - fyzická osoba podnikajúca na základe iného ako živnostenského zákona	339
Slobodné povolanie - fyzická osoba podnikajúca na základe iného ako živnostenského zákona zapísaná v Obchodnom registri	0
Podnikateľ fyzická osoba nezapísaná v Obchodnom registri – podnikajúca súčasne ako samostatne hosp. roľník	6
Podnikateľ fyzická osoba zapísaná v Obchodnom registri – podnikajúca súčasne ako samostatne hosp. roľník	0
Podnikateľ fyzická osoba nezapísaná v Obchodnom registri – podnikajúca súčasne ako osoba so slobodným povolaním	64
Podnikateľ fyzická osoba zapísaná v Obchodnom registri – podnikajúca súčasne ako osoba so slobodným povolaním	1
Verejná obchodná spoločnosť	12
Spoločnosť s ručením obmedzením	1 787
Komanditná spoločnosť	2
Nadácia	0
Neinvestičný fond	0
Nezisková organizácia	1
Akciová spoločnosť	122
Európske zoskupenie hospodárskych záujmov	0
Európska spoločnosť	0
Európske družstvo	0
Družstvo	17
Spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod.	0
Štátny podnik	0
Národná banka Slovenska	0
Banka – štátny peňažný ústav	0
Rozpočtová organizácia	0
Príspevková organizácia	1
Fondy	0
Verejnoprávna inštitúcia	0
Zahraničná osoba právnická osoba so sídlom mimo územia SR	21
Zahraničná osoba fyzická osoba s bydliskom mimo územia SR	32
Sociálna a zdravotné poisťovne	0
Doplňková dôchodková poisťovňa	0
Komoditná burza	0
Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub a i.)	1
Politická strana, politické hnutie	0

Právna forma	Počet firiem
Cirkevná organizácia	0
Stavovská organizácia – profesná komora	0
Komora (s výnimkou profesných komôr)	0
Záujmové združenie právnických osôb	0
Záujmové združenie fyzických osôb bez právnej spôsobilosti	0
Obec (obecný úrad), mesto (mestský úrad)	0
Samosprávny kraj (úrad samosprávneho kraja)	0
Európske zoskupenie územnej spolupráce	0

Tab. 27 Firmy podľa právnej formy

Druh vlastníctva	Počet firiem
Zatiaľ nezistené	0
Medzinárodné s prevažujúcim verejným sektorom	0
Súkromné tuzemské	3 699
Družstevné	17
Štátne	4
Vlastníctvo územnej samosprávy	4
Vlastníctvo združení, politicých strán a cirkví	2
Zahraničné	210
Medzinárodné s prevažujúcim súkromným sektorom	123
Spolu	4 059

Tab. 28 Firmy podľa vlastníctva

Kód	Sekcia/divízia	Počet subjektov
A	Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo	
01	Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	11
02	Lesníctvo, ťažba dreva a súvisiace služby	6
B	Rybolov, chov rýb	
05	Rybolov, chov rýb a súvisiace služby	
C	Ťažba nerastných surovín	
CA	Ťažba energetických surovín	
10	Ťažba čierneho uhlia, hnedého uhlia a lignitu; ťažba rašeliny	
11	Ťažba ropy a zemného plynu; súvisiace služby okrem prieskumu	
12	Ťažba a úprava uránových a tóriových rúd	
CB	Ťažba neenergetických surovín	
13	Ťažba a úprava rúd	
14	Ťažba a úprava ostatných nerastov	6
D	Priemyselná výroba	
DA	Výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov	
15	Výroba potravín a nápojov	20
16	Výroba tabakových výrobkov	

Kód	Sekcia/divízia	Počet subjektov
DB	Výroba textílií a odevov	
17	Výroba textílií	12
18	Výroba odevov; úprava a farbenie kožušín	39
DC	Spracúvanie kože a výroba kožených výrobkov	
19	Vyčiňovanie a úprava kože; výroba brašnárskeho a sedlárskeho tovaru a obuvi	
DD	Spracúvanie dreva a výroba výrobkov z dreva	
20	Spracúvanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem výroby nábytku; výroba výrobkov zo slamy, z prútia a podobných materiálov	39
DE	Výroba celulózy, papiera a výrobkov z papiera; vydavateľstvo a tlač	
21	Výroba celulózy, papiera a výrobkov z papiera	
22	Vydavateľstvo, tlač a reprodukcia nahratých nosičov záznamu	77
DF	Výroba koksu, rafinovaných ropných produktov a jadrového paliva	
23	Výroba koksu, rafinovaných ropných produktov a jadrového paliva	2
DG	Výroba chemikálií, chemických výrobkov a chemických vlákien	
24	Výroba chemikálií a chemických výrobkov	1
DH	Výroba výrobkov z gumy a plastov	
25	Výroba výrobkov z gumy a plastu	13
DI	Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	
26	Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	8
DJ	Výroba kovov a kovových výrobkov	
27	Výroba kovov	2
28	Výroba kovových konštrukcií a kovových výrobkov okrem výroby strojov a zariadení	60
DK	Výroba strojov a zariadení i. n.	
29	Výroba strojov a zariadení i. n.	17
DL	Výroba elektrických a optických zariadení	
30	Výroba kancelárskych strojov a počítačov	3
31	Výroba elektrických strojov a prístrojov i. n.	17
32	Výroba rádiových, televíznych a komunikačných zariadení a prístrojov	6
33	Výroba zdravotníckych, presných a optických prístrojov, hodín a hodínok	17
DM	Výroba dopravných prostriedkov	
34	Výroba motorových vozidiel, prívesov a návesov	2
35	Výroba ostatných dopravných zariadení	
DN	Výroba i. n.	
36	Výroba nábytku; výroba i. n.	31
37	Recyklovanie	17
E	Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	
40	Výroba a rozvod elektriny, plynu, pary a teplej vody	13
41	Úprava a rozvod vody	
F	Stavebníctvo	
45	Stavebníctvo	270
G	Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	
50	Predaj, údržba a oprava motorových vozidiel a motocyklov; maloobchodný predaj pohonných látok	57

Kód	Sekcia/divízia	Počet subjektov
51	Veľkoobchod a sprostredkovanie veľkoobchodu okrem motorových vozidiel a motocyklov	724
52	Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov; oprava tovaru osobnej potreby a potrieb pre domácnosť	655
H	Hotely a reštaurácie	
55	Hotely a reštaurácie	174
I	Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	
60	Pozemná doprava, potrubná doprava	48
61	Vodná doprava	
62	Letecká a kozmická doprava	
63	Vedľajšie a pomocné činnosti v doprave; činnosti cestovných kancelárií	54
64	Pošty a telekomunikácie	6
J	Finančné sprostredkovanie	
65	Finančné sprostredkovanie okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenie	14
66	Poistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho	3
67	Pomocné činnosti súvisiace s finančným sprostredkovaním	93
K	Nehnutelnosti, prenájom a obchodné činnosti	
70	Činnosti v oblasti nehnuteľnosti	195
71	Prenájom strojov a zariadení bez obsluhy a prenájom tovaru osobnej spotreby a potrieb pre domácnosť	39
72	Počítačové a súvisiace činnosti	114
73	Výskum a vývoj	10
74	Iné obchodné služby	813
L	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	
75	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	
M	Školstvo	
80	Školstvo	65
N	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	
85	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	149
O	Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	
90	Odstraňovanie odpadových vôd a odpadov, hygienické a podobné činnosti	6
91	Činnosti členských organizácií e. n.	
92	Rekreačné, kultúrne a športové činnosti	62
93	Ostatné služby	89
P	Činnosti domácnosti	
95	Činnosti domácností ako zamestnávateľov domáceho personálu	
96	Nerozlíšené činnosti v domácnostiach produkujúce tovar pre vlastné použitie	
97	Nerozlíšené činnosti v domácnostiach produkujúce služby pre vlastné použitie	
Q	Exteritoriálne organizácie a združenia	
99	Exteritoriálne organizácie a združenia	
	Spolu	4 059

Tab. 29 Právnické osoby podľa hlavnej kategórie ŠKEČ

Druh	Počet
Predajne potravinárskeho tovaru	50
Predajne nepotravinárskeho tovaru	317
Predajne pohonných látok	4
Obchodné domy a nákupné strediská	5
Pohostinstvá	260
Pošty	3
Zastúpenia bánk	8
Zastúpenia poisťovní	10

Tab. 30 Vybrané služby

1.3.3.4. Nezamestnanosť

Nezamestnanosť je bližšie v rokoch 2004-2009 rozpísaná v Tab. 27 Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných za roky 2004-2009, Tab. 28 Štruktúra nezamestnaných podľa stupňa dosiahnutého vzdelania, Tab. 29 Štruktúra nezamestnaných podľa veku, Tab. 30 Štruktúra nezamestnaných podľa klasifikácie posledného zamestnania (KZAM PZ) a Tab. 31 Štruktúra nezamestnaných podľa dĺžky evidencie.

Nezamestnanosť v mestskej časti Košice–Staré Mesto sleduje Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny so sídlom v meste Košice.

V rámci evidencie nezamestnaných v mestskej časti vývoj nezamestnanosti od roku 2004 zaznamenával dlhodobý pokles, pričom v roku 2009 (údaj do 31.5.) miera nezamestnanosti stúpila. Nezamestnanosť prevažuje u mužov. Prevažujú nezamestnaní so stredným odborným vzdelaním, s vysokoškolským vzdelaním, potom so vzdelaním s výučným listom, a základným vzdelaním a takisto so stredným odborným vzdelaním bez maturity. Podľa vekovej kategórie najviac nezamestnaných je vo veku od 30 do 39 rokov. Prevládajú nezamestnaní s dĺžkou evidencie do 1 roka.

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Muži	559	436	340	259	238	329
Ženy	478	400	316	273	245	254
Spolu	1037	836	656	532	483	583

Tab. 31 Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných
za roky 2004-2009 do 31.5.2009

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0 - bez vzdelania	30	19	17	13	20	16
1 - základné vzdelanie	209	185	147	115	88	90
2 - SOU vyučený	265	199	139	99	80	102

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
3 - SOU bez maturity	1	1	0	0	0	0
4 - SOU s maturitou	93	77	69	63	53	73
5 – gymnázium	61	55	34	34	34	43
6 – SOŠ	242	191	151	128	113	131
7 - vyššie vzdelanie	10	15	13	10	11	16
8 – VŠ	124	94	86	69	82	107
9 - vedecká výchova	2	0	0	1	2	5
Spolu	1 037	836	656	532	483	583

Tab. 32 Štruktúra nezamestnaných podľa stupňa dosiahnutého vzdelania

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
do 19 rokov	20	20	11	11	12	11
20 - 29 r. vrátane	283	216	150	113	99	139
30 - 39 r.vrátane	291	216	194	167	143	171
40 - 49 r.vrátane	215	190	137	105	106	121
50 - 54 r. vrátane	150	132	112	71	52	65
55 - 59 r. vrátane	72	59	48	60	69	71
nad 60 rokov	6	3	4	5	2	5
Spolu	1 037	836	656	532	483	583

Tab. 33 Štruktúra nezamestnaných podľa veku

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
KZAM 0	1	0	0	0	0	0
KZAM 1	17	15	24	13	17	19
KZAM 2	57	45	35	37	24	28
KZAM 3	141	136	102	91	64	75
KZAM 4	61	45	34	23	25	34
KZAM 5	136	107	76	76	45	50
KZAM 6	13	10	6	7	5	6
KZAM 7	82	58	32	34	22	36
KZAM 8	34	23	16	13	12	17
KZAM 9	164	127	4	6	44	41

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
KZAM A	331	270	247	172	225	277
Spolu	1 037	836	656	532	483	583

Tab. 34 Štruktúra nezamestnaných podľa klasifikácie posledného zamestnania (KZAM PZ)

KZAM 0 - Príslušníci armády (profesionálni vojaci)
 KZAM 1 – Zákonnodarcovia, vedúci a riadiaci pracovníci
 KZAM 2 – Vedeckí a odborní duševní pracovníci
 KZAM 3 – Technickí, zdravotníckí a pedagogickí pracovníci
 KZAM 4 – Nižší administratívni pracovníci
 KZAM 5 – Prevádzkoví pracovníci v službách a obchode
 KZAM 6 – Kvalifikovaní robotníci v poľnohospodárstve, lesníctve, spracovatelia, opravári
 KZAM 7 – Remeselníci a kvalifikovaní výrobcovia, spracovatelia, opravári
 KZAM 8 – Obsluha strojov a zariadení
 KZAM 9 – Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci
 KZAM A – Osoby bez pracovného zaradenia

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
do 12 mes. vrátane	520	432	363	313	298	399
13 - 24 mes. vrátane	240	145	97	73	68	74
nad 24 mes.	277	259	196	146	117	110
Spolu	1 037	836	656	532	483	583

Tab. 35 Štruktúra nezamestnaných podľa dĺžky evidencie

1.3.3.5. Cestovný ruch

Cestovný ruch je významným činiteľom ekonomického rastu, zamestnanosti a regionálneho rozvoja, s pozitívnym vplyvom na kultúrny a sociálny život mestskej časti. Významný je aj vplyv cestovného ruchu na vývoj zamestnanosti, pričom veľkú časť zamestnancov predstavuje relatívne málo kvalifikovaná pracovná sila. Práve tá, ktorá tvorí podstatnú časť nezamestnaných. Okrem pracovných miest v zariadeniach cestovného ruchu, vyvoláva tvorbu pracovných miest aj v dodávateľských odvetviach. Z toho dôvodu je veľmi dôležité hľadať spôsoby a vhodné príležitosti pre rozvoj turizmu. Základná štatistika cestovného ruchu je mapovaná za celé mesto Košice:

Ukazovateľ	Ubytovacie zariadenia spolu	Z toho hotely, motely, penzióny
Počet ubytovacích zariadení	30	17
Izieb	997	582
Lôžok	2 087	1 266
Návštevníci spolu v tom	120 191	65 401
Domáci	80 570	36 900
Zahraniční	39 621	28 501
Počet prenocovaní spolu v tom návštevníkov	203 385	109 352
Domácich	123 430	52 141
Zahraničných	79 955	57 211
Priemerný počet prenocovaní		
1 návštevníka spolu	1,7	1,7
domáceho návštevníka	1,5	1,4
zahraničného návštevníka	2,0	2,0
Čisté využitie kapacity	28,7	27,5

Tab. 36 Základná štatistika cestovného ruchu mesta Košice

Krajina trvalého pobytu zahraničných návštevníkov	Počet návštevníkov	Štruktúra v %
Spolu	39 621	100
v tom		
Bulharsko	313	0,8
Česká republika	12 559	31,7
Francúzsko	1 006	2,5
Grécko	100	0,3
Holandsko	619	1,6

Chorvátsko	234	0,6
Juhoslávia	206	0,5
Maďarsko	3 115	7,9
Nemecko	2 695	6,8
Poľsko	4 500	11,4
Rakúsko	1 641	4,1
Rumunsko	542	1,4
Rusko	432	1,1
Ukrajina	1 641	4,1
Kanada	314	0,8
USA	2 342	5,9
Japonsko	449	1,1
Austrália a Oceánia	244	0,6
ostatné štáty	6 669	16,8

Tab. 37 Počet návštevníkov mesta Košice

Na základe tejto podrobnej štatistiky, môžeme konštatovať, že počet turistov za celé mesto Košice nie je veľký. Zariadenia cestovného ruchu a kvalita podporných služieb výrazne zaostávajú za štandardom vyhladávaných centier turistického ruchu. Mestská časť Košice–Staré Mesto predstavuje mestskú časť s bohatou históriou a významnými kultúrnymi, historickými a inými zaujímavosťami pre turistov. Disponuje dostatočnými stravovacími kapacitami a oddychovými zónami.

1.4 Materiálne a fyzické zdroje

1.4.1 Zariadenia občianskej vybavenosti

Typ a množstvo zariadení občianskej vybavenosti sú ovplyvnené, veľkosťou mestskej časti, počtom obyvateľov a návštevníkov mestskej časti a ich potrebami. Z hľadiska rozsahu a kapacít je v súčasnosti občianska vybavenosť v mestskej časti dostačujúca. V mestskej časti Košice–Staré Mesto sa nachádzajú 5 obchodných centier, 1 obchodný dom Billa, 1 veľkopredajňa potravín Lidl, rôzne menšie predajne, 260 pohostinstiev a 3 pošty. Vzhľadom na koncentráciu obyvateľov je vybavenosť mestskej časti nákupnými možnosťami dostatočná.

Zariadenie	Počet
Predajne potravinárskeho tovaru	50
Predajne nepotravinárskeho tovaru	317
Predajne pohonných látok	4
Predajne motorových vozidiel	5
Obchodné domy a nákupné strediská	5
Pohostinstvá	260
Pošty	3
Zastúpenia bánk	8

Tab. 38 Zariadenia občianskej vybavenosti v mestskej časti

Mestská časť Košice–Staré Mesto bude z hľadiska rozvoja a skvalitňovania miestnej občianskej vybavenosti v budúcnosti podporovať rozvoj služieb pre občanov na území mestskej časti Košice–Staré Mesto.

1.4.2 Rozvoj bývania

Podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov z mája 2001 sa v mestskej časti Košice–Staré Mesto nachádzalo 1 025 obytných budov s počtom 9 991 bytových jednotiek. Prevládajú bytové domy obývané v počte 8 597 bytových jednotiek. Priemerný počet osôb na jeden byt je menší ako 3 osoby a priemerný vek bytov je 57 rokov. Prevažná väčšina obyvateľov obýva dvojizbové a trojizbové byty.

Bytový fond podľa druhu budovy				
	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Spolu
Domov spolu	384	574	67	1 025
z toho obývané	341	572	48	961
z toho neobývané	43	2	6	51
bytové jednotky – počet	517	9 268	206	9 991
z toho obývané byty	444	8 597	190	9 231
z toho neobývané byty	73	671	16	760
Priemerná obytná plocha na 1 byt v m ²	68,8	44,9	49,1	46,1
Priemerný počet miestností na 1 byt	3,37	2,51	2,53	2,55
Počet osôb na 1 byt	2,95	2,31	3,15	2,36
Priemerný vek domov	67	52	60	57

Tab. 39 Bytový fond podľa druhu budovy

Bytový fond podľa počtu obytných miestností		
	Počet bytov	%
1-izbové byty	1 310	15,23 %
2-izbové byty	2 677	31,14 %
3-izbové byty	3 869	45 %
4-izbové byty	622	7,23 %
5- a viacizbové byty	119	1,38 %
Spolu	8 597	100 %

Tab. 40 Bytový fond podľa počtu obytných miestností

Obytné budovy v mestskej časti Košice–Staré Mesto sú prevažne staršie budovy. Nachádza sa tu 496 obytných budov postavených pred rokom 1899. Od roku 1900 začala výstavba v MČ postupne stúpať a vrcholila od roku 1960 do roku 1970. Od roku 1970 výstavba klesala a za posledných 15 rokov bola najnižšia. Byty sú prevažne I. kategórie vlastnené fyzickými osobami popr. inými formami vlastníctva.

Bytový fond podľa veku budovy (počet bytov)					
Obdobie výstavby	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Spolu	%
do 1899	160	284	52	496	5,37 %
1900-1919	78	191	12	281	3,04 %
1920-1945	100	894	9	1 003	10,87 %
1946-1970	19	5 063	6	5 088	55,12 %
1971-1980	54	2 039	92	2 185	23,67 %
1981-1990	7	117	2	126	1,36 %
1991-2001	26	9	17	52	0,56 %
Spolu	444	8 597	190	9 231	100 %

Tab. 41 Bytový fond podľa veku budovy

Bytový fond podľa kategorizácie bytov (počet bytov)					
	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Spolu	%
I. kategória	333	7 898	150	8 381	90,8 %
II. kategória	60	503	6	569	6,16 %

III. kategória	4	14	3	21	0,28 %
IV. kategória	47	182	31	260	2,82 %
Spolu	444	8 597	190	9 231	100 %

Tab. 42 Bytový fond podľa kategorizácie bytov

Bytový fond podľa vlastníctva (počet budov)					
	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Spolu	%
Štát	5	6	12	23	2,4 %
Bytové družstvo	1	65	1	67	6,97 %
Obce	40	41	4	85	8,84 %
Fyzické osoby	244	99	5	348	36,2 %
Právnické osoby	9	5	5	19	1,98 %
Ostatné (neobývané)	42	356	21	419	43,6 %
Spolu	341	572	48	961	100 %

Tab. 43 Bytový fond podľa vlastníctva

V súčasnosti prebiehajú rekonštrukcie panelových bytových domov z dôvodu stavebno-technických nedostatkov panelovej výstavby (konštrukčné problémy, zatekanie plochých striech, potreba zateplovania objektov).

Rozvoj bývania v mestskej časti Košice-Staré Mesto sa realizuje na základe spolupráce s mestom Košice. Koncepcia rozvoja bývania mesta Košice v rámci rozvoja výstavby v mestskej časti Košice-Staré Mesto sa odvíja od koncepcie štátnej bytovej politiky pre rozvoj bývania a obnovu bytového fondu, ktoré boli vládou SR schválené v predchádzajúcom období.

Pôsobnosť mestskej časti Košice-Staré Mesto je zameraná najmä na vytváranie podmienok v rámci územného rozvoja. V súčasnosti mestská časť Košice-Staré Mesto nerealizuje a v blízkej budúcnosti ani neplánuje výstavbu bytových objektov a zariadení, ktoré slúžia na ubytovanie. Spolupracujeme na obstarávaní, schvaľovaní a aktualizovaní územnoplánovacej dokumentácie, na spracovaní programu rozvoja bývania mesta, vrátane programu obnovy bytového fondu v súlade s platnou územnoplánovacou dokumentáciou.

V rámci obnovy bytového fondu podporujeme rekonštrukciu a obnovu bytových domov a to podporou z prostriedkov miestneho úradu podľa *Všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti Košice-Staré Mesto č. 2/2006 o poskytovaní dotácií z rozpočtu mestskej časti na obnovu a údržbu BD a NP a s vyžívaním pôžičiek v rámci Štátneho fondu rozvoja bývania a vládneho programu na*

zateplenie bytov. V tomto roku sme podali za necelé 2 mesiace 14 žiadostí na obnovu bytových domov, v roku 2009 sme podali 25 žiadostí.

1.4.3 Sociálne služby

Rozvoj sociálnych služieb v mestskej časti Košice–Staré Mesto je podmienený tým, že mestská časť je súčasťou mesta Košice. Negatívnou stránkou veľkých miest je zhromažďovanie a prežívanie sociálne úplne odkázaných osôb ako sú bezdomovci, Rómovia a neprispôsobiví občania z celého okolia a neraz aj cudzincov (ich počet nie je možné evidovať z dôvodu stáleho pohybu) čo si vyžaduje venovanie zvýšenej pozornosti rôznym sociálnym programom, pretože zanedbávanie tejto skutočnosti veľmi nepriaznivo ovplyvňuje život obyvateľov mesta a zvlášť mladých ľudí. Kompetencie aj v tejto oblasti sú upravené v Štatúte mesta Košice. Mestská časť Košice–Staré Mesto z toho dôvodu bude aktívne spolupracovať s mestom, s okolitými mestskými časťami a príslušnými inštitúciami pri zavádzaní takých sociálnych programov aj na území mestskej časti, aby sa na minimum znížilo nebezpečenstvo šírenia rôznych sociálno-patologických javov typických pre veľkomestá, ktoré môžu ohrozovať bezpečnosť, majetok a zdravie obyvateľov mestskej časti a zvlášť negatívne ovplyvňovať zmýšľanie a správanie mladých ľudí (drogová závislosť, prostitúcia, vandalizmus, kriminalita, ...).

V súčasnosti sa v mestskej časti vyvíjajú rozsiahle aktivity sociálnych služieb. Sociálne služby vykonáva priamo mestská časť v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov alebo tieto sociálne služby poskytujú iné subjekty, ktoré pôsobia na území mestskej časti. Z úrovne mestskej časti je to predovšetkým poskytovanie sociálnych služieb v Dennom centre na Hlavnej ul. Č. 100 a to sociálne poradenstvo a zabezpečovanie záujmovej činnosti.

Poskytovanie opatrovateľskej služby vykonáva pre mestskú časť Košice–Staré Mesto v zmysle štatútu mesta Košice, mestská časť Košice–Sever. Občanom mestskej časti Košice–Staré Mesto sú poskytované sociálne služby v zariadení opatrovateľskej služby mestskej časti Košice–Sever, Ťahanovské riadky 91, takisto na základe štatútu mesta Košice.

Mestská časť bude podporovať rozvoj sociálnych služieb sociálnej starostlivosti v závislosti od aktuálnych potrieb a požiadaviek obyvateľov. Sociálne aktivity v mestskej časti sa budú prednostne zameriavať na :

- Starších občanov a zdravotne postihnutých občanov v mestskej časti
- Mladé rodiny, mládež a deti
- Sociálne slabé rodiny, disfunkčné rodiny a neprispôsobivých občanov.

V mestskej časti Košice–Staré Mesto prevládajú obyvatelia v produktívnom veku, ktorých priemerný vek postupne stúpa. Mestská časť bude podporovať do budúcnosti rozvoj komunitných centier, komunitnej sociálnej práce v prospech obyvateľov a tiež rôzne spoločenské aktivity pre dôchodcov. Rozvoj sociálnych služieb pre starších a znevýhodnených obyvateľov bude v závislosti

Mestská časť Košice–Staré Mesto

od ich potrieb a vznesených požiadaviek tak, aby neboli obmedzované práva ani ostatných skupín obyvateľstva. Veľká pozornosť bude venovaná starostlivosti o bezvládných a inak odkázaných obyvateľov v mestskej časti v závislosti od ich konkrétnych požiadaviek a potrieb.

Zdravotne odkázaní občania a ich potreby budú taktiež jednou z priorit, ktoré bude mestská časť Košice–Staré Mesto veľmi intenzívne podporovať. V mestskej časti sa nachádza veľmi málo zariadení sociálnych služieb a preto do budúcnosti bude podporovať ich rozvoj a rozširovanie. Budovanie a zriaďovanie týchto zariadení bude mestská časť aktívne podporovať a presadzovať v rámci mesta.

Na území mestskej časti Košice–Staré Mesto sa nachádzajú nasledovné subjekty poskytujúce sociálnu pomoc:

Prehľad subjektov poskytujúcich sociálne služby v MČ	
Názov	Adresa
Stredisko sociálnej pomoci mesta Košice	Garbiarska 5
Arcidiecézna charita – útulok	Bosákova 2
Arcidiecézna charita – Poradenské centrum Košice	Bosákova 2
Vysokošpecializovaný odborný ústav geriatrický sv. Lukáša v Košiciach, n.o.	Strojárska 13
Občianske združenie Pro familia	Štúrova 20
Miesto pod slnkom n.o.	Hlavná 68
FENESTRA	P.O.BOX F-12
Poradňa pre pomoc obetiam násilia	Zádielska 1
Úsmev ako dar	Slovenskej jednoty 1
Rada pre poradenstvo v sociálnej oblasti	Zvonárska 23
Alžbetino združenie, o.z.	Alžbetina 49
Bethesda Senior, n.o.	Žriedlova 3
ANEPS OZ, Košice	Kováčska 65-67
Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v Michalovciach	Štefánikova 36
Resocializačné stredisko	Svätoplukova 28
Klub Downovho syndrómu	Kuzmányho 11

Tab. 44 Subjekty poskytujúce sociálne služby

1.4.4 Zdravotníctvo

Mestská časť Košice–Staré Mesto vytvára podmienky na základe potrieb obyvateľov v mestskej časti zdravotné strediská a lekárne, ktoré sú k dispozícii všetkým obyvateľom. V mestskej časti sa nachádzajú taktiež súkromné zdravotnícke zariadenia a lekárne. V iných prípadoch využívajú obyvatelia mestskej časti Košice–Staré Mesto zariadenia zdravotnej starostlivosti, ktoré sa nachádzajú v meste Košice.

Zdravotnícke zariadenie	Zoznam
Nemocnice	Železničná nemocnica s poliklinikou
Polikliniky	Poliklinika Staré Mesto, Mäsiarska 27
	Poliklinika Košice-okolie, Biela 2
	Letecká vojenská nemocnica (má iba ambulancie)
	Nemocnica sv. Michala, a.s., Kuzmányho 8 (má iba ambulancie)
Ambulancie súkromné	122
Lekárne	31
Dopravná zdravotnícka služba	Mediservis Košice s.r.o., Hutnícka 22
Zdravotné ústavy	Geriatrické centrum sv. Lukáša, Strojárska 13 GYNMED s.r.o., Moyzesova 46 Štátny zdravotný ústav, Roosewelta 8

Tab. 45 Zdravotnícke zariadenia

Neštátne ambulancie	
Ambulancia	Počet ambulancií
Ambulancia pre deti a dospelých	9
Pre dospelých	14
ORL	5
Klinickej onkológie	1
Zubná	42
Gynekologická	8
Endokrinologická	2
Hematologická	1
Chirurgická	4
Imunoalergologická	3
Interná	4
Kardiologická	4
Kožná	5
Očná	1

Ortopedická	6
Psychiatrická	8
Rehabilitačná	3
Urologická	2

Tab. 46 Neštátne zariadenia

Projekt WHO "Zdravé mestá"

Projekt WHO "Zdravé mestá"

Viac než 1300 miest a mestečiek po celej Európe (29 krajín) sa zapojilo do iniciatívy Svetovej zdravotníckej organizácie WHO EURO pod názvom: "Zdravie pre všetkých". Projekt, ktorý získal podporu národných vlád sa usiluje nájsť nové cesty zlepšenia zdravia najmä pre obyvateľov miest.

Projekt sa nachádza v V. fáze (2009 – 2013). Celkový cieľ V. fázy je zdravie a možnosť poskytovania rovnocennej zdravotnej starostlivosti pre všetkých. Mestá sa zameriavajú na 3 hlavné témy: starostlivosť a podporné prostredie, zdravý život a zdravý mestský štýl.

Profil zdravia mesta Košice

Všetky mestá medzinárodnej siete "Zdravých miest" Svetovej zdravotníckej organizácie súhlasili s vypracovaním Profilu zdravia.

Profil zdravia mesta obsahuje kvantitatívny a kvalitatívny popis zdravia občanov a faktorov, ktoré ovplyvňujú ich zdravie. Popisuje problémy a navrhuje oblasti pre zlepšenie. Poskytuje živý a súčasne vedecky podložený súhrn podkladov o zdraví mesta a môže vyvolať záujem verejnosti. Pre správu mesta poskytuje možnosť určenia cieľov do budúcnosti a sledovať proces ich realizácie.

Profil zdravia mesta nie je jedno rázový dokument, ale dynamický pohľad na zdravie občanov mesta, ktorý by sa mal obnovovať v jeden až dvojročných intervaloch ako významný nástroj zdravotnej stratégie mesta. Profil je základným podkladom na vypracovanie Plánu zdravia mesta. Ten bude slúžiť ako "cestovný poriadok" pre akcie na ozdravenie životného prostredia, bude podnecovať k zmenám v životnom štýle, viesť ku skvalitneniu zdravotného povedomia všetkých obyvateľov a následne k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov mesta Košíc a jeho okolia.

1.4.5 Inštitúcie pôsobiace v mestskej časti

V mestskej časti Košice–Staré Mesto ma sídlo miestny úrad predstavujúci verejnú inštitúciu, ktorá zabezpečuje výkon samosprávy a prenesený výkon štátnej správy. Budova miestneho úradu si vyžaduje rekonštrukciu a modernizáciu, preto na jej realizáciu budú potrebné finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov a taktiež finančné prostriedky z vlastných zdrojov.

Verejné inštitúcie	
Názov	Adresa
Kancelária prezidenta SR	Hviezdoslavova 7
Ústavný súd	Hlavná ul. 72
Úrad Košického samosprávneho kraja	Námestie Maratónu mieru 1
Generálny konzulát Maďarskej republiky	Hlavná 67
British council	Mäsiarska 11
Krajský súd	Štúrova 29
Okresný súd I, II, Košice – okolie	Štúrova 29
Archív mesta Košice	Kováčska 20
Štátny oblastný archív	Bačíkova 1
Štátny oblastný archív Košice - okolie	Kováčska 20
Úrad práce sociálnych vecí a rodiny	Staničné nám. 9
Daňové riaditeľstvo SR-pracovisko Košice	Garbiarska 1
Daňový úrad Košice II, III	Garbiarska 1
Krajské riaditeľstvo PZ	Kuzmányho 8
Okresné riaditeľstvo PZ v Košiciach	Moyzesova 19
Obvodné oddelenie PZ Košice-Staré Mesto	Pribinova 6
Colný úrad Košice	Jiskrova 5
Štátny dráhový úrad	Štefánikova 60
Miestny úrad MČ Košice -Staré Mesto	Hviezdoslavova 7
Krajská prokuratúra Košice	Mojmírova 5
Okresná prokuratúra Košice I, II	Mojmírova 5
Okresná prokuratúra Košice-okolie	Štúrova 7
Slovenská agentúra životného prostredia	Alžbetina 25
Slovenská obchodná inšpekcia	Vrátna 3
Slovenská inšpekcia životného prostredia	Rumanova 14
Krajská veterinárna a potravinová správa	Masarykova 18
Krajský pamiatkový úrad Košice	Hlavná 25

Tab. 47 Verejné inštitúcie

1.4.6 Šport a rekreácia

V mestskej časti Košice – Staré Mesto sú rôzne možnosti na športovanie. Mestská krytá plaváreň je jediným verejnosti celoročne prístupným zariadením svojho druhu na celom území mesta Košice. Je v prevádzke po celý týždeň. Krytú plaváreň v roku 2002 odkúpením od vtedajšieho vlastníka mestská časť Košice-Staré mesto zachránila pred zatvorením a dala ju do správy Stredisku obecných služieb. V oblasti športovej činnosti je bazén využívaný na tréningy plavcov, vodných pólistov, potápačov a z toho vyplývajúcich súťaží. Bazén slúži aj na odstránenie plaveckej negramotnosti, keď výučbu plávania využívajú školy, existuje však aj výučba plávania pre dospelých. Pre zachovanie a ďalšie využívanie mestskej krytej plavárne je nutná komplexná rekonštrukcia a modernizácia budovy plavárne a jej okolia s dôrazom na rozvoj poskytovaných služieb turistom a obyvateľom v rámci rozvoja infraštruktúry cestovného ruchu v MČ Košice – Staré Mesto a meste Košice.

Športové zariadenia a združenia	
Zoznam, adresa	Športové zameranie
Mestská krytá plaváreň, Protifašistických bojovníkov 4	Plávanie, posilňovňa, sauna masáž
Mestská plaváreň, Rumanova 19	Plávanie – vonkajšie bazény, plážové volejbalové ihrisko
Kúpalisko ŠKP ČH, Staničné nám.	Plávanie – vonkajšie bazény, ihrisko-minifutbal
Školské športové areály a telocvične	Rôzne
TJ VSŽ, Mestský park 13	Tenis, posilňovňa
TJ Gymko, Laca Novomeského 4	Telocvična – basketbal + volejbal
Vasco, Strojárska 11	Tenis
Fitclub SAN, Čsl. armády 11	Aerobik, solárium, spinning, posilňovňa
TJ Metropol, Štúrova 32	Posilňovňa, aerobik, kalanetika, body styling, karate, kurzy - redukčný, posilňovací, pre budúce mamičky, brušné tance, pre deti: moderné tance, rock and roll, country, sauna, perličkový kúpeľ, masáže
Gold's gym relax centrum, Masarykova 2	Posilňovňa, masáž, sauna, solárium
Flipper sauna, Protifašistických bojovníkov 4	Sauna, solárium, masáže, vírivá vaňa

Tab. 48 Športové zariadenia a združenia

V mestskej časti Košice–Staré Mesto pôsobia nasledovné športové organizácie a kluby:

Športové organizácie v MČ	
Organizácia	Adresa
Fitness centrum Impulse	L. Novomeského 4
Danax sport-futsal	Pri jazdiarni 1
JUDO Košice	Zvonárska 17
Guard Steel Trans Kickboxing Košice	Kuzmányho 47
ŠKOLA AQUA s.r.o.	Protifašistických bojovníkov 4
ŠKP Košice	Kuzmányho 8
Karol Vojtaník – Košický vodácky maratón	Komenského 12
Viktória Športhala Košice	Pri jazdiarni 1
BK SOUŽ CASSOVIA Košice	Palackého 14
BK K CERO V.O.D.S.	Pri jazdiarni
Slávia Basket Košice, s.r.o.	Kováčska 49
ŠKPKošice – oddiel vodného póla	Protifašistických bojovníkov 4
Mestské golfové ihrisko Alpinka a.s.	Štefánikova 36
Slovenská skateboardová asociácia	Svätoplukova 23
Karat s.r.o. Košice	Nám.Laca Novomeského 3
Ski Plejsy a.s. Košice	Alžbetina 41
Allmar s.r.o.	Kováčska 45
Venum spol. s r.o.	Františkánska 3
Klub Orion n.o.	Tyršovo nábrežie 1
Fame spol. s r.o. Košice	Alžbetina 55
TJ VHZ Košice	Hlavná 115
SM Korekt, s.r.o. Košice	Garbiarska 16
TJ Atypik šport	Kováčska 13
Rival spol. s r.o.	Vodná 8
Cyklistická únia mesta Košice	Štefánikova 12
Aquacentrum, spol. s r.o. Košice	Protifašistických bojovníkov 4
Golfová akciová spoločnosť Košice	Štefánikova 36
501, s.r.o.	Hutnícka 1

Tab. 49 Športové organizácie

Športové kluby	
Názov	Adresa
Basketbalový klub Delta	Pri jazdiarni 1
Maratónsky klub	Pri jazdiarni 1
Klub športového tanca	Masarykova 2
Vodnopólový klub Slávia ÚVL	Protifašistických boj. 4
Klub športového bridžu	Čajakova 1
BMX klub Košický šarkan	Štítova 2
Klub priateľov cyklistiky Slovan Safety Košice	Vojenská 6
GOLF-KLUB	Thurzova 3
1. Baseballový klub Slávia UPJŠ Košice	Komenského 32
Klub vodného lyžovania TRIXEN Košice	Garbiarska 5

Tab. 50 Športové kluby

Mestská časť Košice–Staré Mesto organizuje na území MČ nasledovné športové podujatia:

Športové podujatia v roku 2009 v MČ		
Názov akcie a popis	Termín	Organizátor
7.ročník „Plavecké preteky ZŠ“ mestskej časti Košice – Staré Mesto jednotlivcov a miešaných štafiet	apríl	KŠMaŠ
„Športová olympiáda detí predškolského veku“	29. máj	KŠMaŠ
III. ročník „Zahrajte sa s nami“	30. máj	KŠMaŠ
„Využitie športových zariadení a priestorov ZŠ počas letných prázdnin“	1.júl – 10. júl	KŠMaŠ
II. ročník „Beh o pohár starostu MČ“	2. október	KŠMaŠ
I. ročník „Športová súťaž v aerobiku“	29. október	KŠMaŠ
5. ročník plaveckých pretekov viacgeneračných rodín o pohár starostu mestskej časti Košice – Staré Mesto „Pláva celá rodina“	21. november	KŠMaŠ
I. ročník „Staromestský turnaj v basketbale“	10. december	KŠMaŠ

Tab. 51 Športové podujatia organizované MČ

1.4.7 Kultúra

V mestskej časti Košice–Staré Mesto sa nachádza množstvo kultúrnych inštitúcií sústredených v centrálnej mestskej zóne – v historickom centre mesta Košice. Ich prehľad poskytuje nasledovná tabuľka.

Kultúrne inštitúcie v meste		
Kultúrne inštitúcie v MČ	Počet	Zoznam
Múzeá	6	Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavovo nám. 3
		Múzeum Vojtecha Löfflera, Alžbetina 22
		Slovenské technické múzeum, Hlavná 88
		Miklušova väznica, ul. pri Miklušovej väznici 10
		RODOSTO – pamätný dom Františka Rákócziho II., Hrnčiarska 7
		Archeologický komplex Dolná Brána, Hlavná ul.
		Múzeum VSŽ, Alžbetina 21
Galérie	1	Východoslovenská galéria, Alžbetina 20
Knižnice	6	Verejná knižnica J. Bocatia, Hlavná 48
		Štátna vedecká knižnica, Hlavná 10
		Knižnica pre mládež mesta Košice, Tajovského 9
		Univerzitná knižnica UPJŠ, Garbiarska 14
		Ústredná ekonomická knižnica, Tajovského 13
		VK JB pobočka 4, Čsl. armády 21
Divadlá	7	Bábkové divadlo, Tajovského 4, 192 miest
		Štátne divadlo, Hlavná ul., 716 miest
		Staromestské divadlo, Hlavná 76
		Divadlo Thália, Timonova 3, 258 miest
		Divadlo Romathan, Štefánikova 4, 80 miest
		Scéna Jorík, Tajovského 4
		Štúdio Máraiho pri divadle Thália, Timonova 3
Kiná	5	Capitol, Masarykova 2, 579 sedadiel
		Úsmev, Kasárenské nám. 1, 343 sedadiel
		Filmový klub Galéria, Hlavná 27, 56 sedadiel
		Filmový klub Cinefilm, Dominikánske nám. 8

Kultúrne domy	1	JUMBOCENTRUM, Masarykova 2
Osvetové strediská	1	Košické osvetové stredisko, Hrnčiarska 7
Iné kultúrne zariadenia	1	Dom umenia – Štátna filharmónia Košice

Tab. 52 Kultúrne inštitúcie v MČ

Múzeum Vojtecha Löfflera

Vlastníkom objektu a pozemku múzea je mestská časť Košice–Staré Mesto. Múzeum je príspevkovou organizáciou mestskej časti Košice–Staré Mesto. Múzeum bolo zriadené a otvorené v roku 1993. Podľa zriaďovacej listiny stará sa o zbierkový fond umeleckých diel darovaného mestu sochárom Vojtechom Löfflerom, resp. Klárou Löfflerovou – Schönherzovou. Časť zbierkového fondu – sochy, malé plastiky V. Löfflera, autoportréty výtvarníkov, keramické diela, dobový nábytok – je sprístupnená verejnosti v priestoroch stálej expozície múzea v pamätnej izbe Löfflerovcov. Ďalšia časť zbierkového fondu je uložená v miestnych depozitároch.

Múzeum okrem stálej expozície pravidelne organizuje výstavy výtvarných prác v priestoroch na prízemí a v komorných priestoroch na poschodí objektu. Ročne takto uskutoční v priemere 18 výstav prác domácich i zahraničných výtvarníkov. V tejto oblasti spolupracuje s galériami v Maďarsku (Miskolc), Rumunsku (Oradea), Poľsku (Rzeszów) a Českej republike (Ostrava). Pravidelné sú v múzeu aj komorné koncerty vážnej hudby (ročne 7 – 8 podujatí), besedy a prednášky o umení (ročne 5 – 6).

Štátna filharmónia Košice

Vznikla v roku 1968, čím nesporne obohatila kultúrny život mesta. Počas svojho účinkovania sa postupne stávala známou čoraz širšej kultúrnej verejnosti v mnohých krajinách Európy, Ázie, Ameriky a predstavila sa v takých významných mestách hudobnej kultúry ako Viedeň, Berlín, Budapešť, Lisabon, Kyjev, Antverpy, Barcelona, Hong -Kong, Atény, New York a iné. Orchester spolupracuje nielen so slávnymi dirigentmi ale aj s poprednými sólistami. Jeho repertoár zachytáva široké spektrum hudobných diel od baroka až po hudbu 20. storočia. Orchester filharmónie pozostávajúci z 90 členov prezentuje svoje umenie v rozhlasovom a televíznom vysielaní a na CD nosičoch. S pomocou zahraničných nahrávacích spoločností je úspešný aj na zahraničných hudobných trhoch (HNH International, Naxos, Marco Polo). Účasť orchestra na nahrávaní diel J. Straussa ml., rovnako ako u iných skladateľov tohto žánru (Jozef Strauss, E. Waldteufel, F. von Suppé), je kritikou hodnotená veľmi pozitívne. Orchester drží svetové prvenstvo v predvádzaní diel Johanna Straussa, ktoré v spolupráci s firmou Marco Polo nahrala na 35 CD nosičov.

Okrem pravidelných koncertov, Štátna filharmónia Košice organizuje každý rok dva dôležité medzinárodné hudobné festivaly: Košická hudobná jar a Medzinárodný organový festival.

Slovenské technické múzeum

V Košiciach ako jediné svojho druhu na Slovensku cieľavedome zhromažďuje, hodnotí, vedecky a kultúrno-výchovne využíva hmotné doklady o vývoji techniky a exaktných vied z celého územia Slovenska. Spravuje bohaté zbierkové fondy vybraných technických a prírodovedných disciplín v ich historickom vývoji. Iniciuje starostlivosť o vybrané pamiatky vedy, výroby a techniky v Slovenskej republike, poskytuje odbornú pomoc pri záchrane a obnove týchto pamiatok. Dokumentuje podiel Slovenska a jeho osobností, z ktorých najmä Prof. Dr. Ing. Aurel Stodola a Jozef Maximilián Petzval prispeli k rozvoju svetovej vedy a techniky. Profil múzea sa formoval od roku 1948, kedy bolo verejnosti sprístupnené. Za roky svojej existencie múzeum zhromaždilo viac ako 14 tisíc zbierok. Mnohé z nich majú jedinečnú a nenahraditeľnú hodnotu tak z hľadiska vývoja vedy ako aj pre prezentačnú činnosť. Zázemie hodnotného a rozsiahleho zbierkového fondu múzea je základom pre budovanie špecializovaných expozícií, stálych výstavných súborov a krátkodobých prezentačných výstav. V zbierkovom fonde je zastúpené baníctvo, hutníctvo, kováčstvo, strojárstvo, elektrotechnika, fyzika, chémia, fotografické a kinematografické prístroje, geodézia a kartografia, hodinárstvo a astronómia.

Východoslovenské múzeum v Košiciach

Patrí medzi najstaršie múzeá na Slovensku. Vzniklo r.1872 ako spolkové múzeum pod názvom Horno-uhorské múzeum (Felsőmagyarországi múzeum). Za vyše 120-ročnej existencie múzeum sústredilo a dnes spravuje takmer pol milióna zbierkových predmetov z oblasti dejín umenia, umeleckých remesiel, histórie, numizmatiky, etnografie, prírodných vied a fotografie. Reprezentatívny výber zo zbierok múzea je prezentovaný v tematicky ucelených desiatich expozíciách, ktoré ročne navštevuje okolo 150 000 domácich a zahraničných turistov.

Východoslovenská galéria

Hlavným zberateľským programom Východoslovenskej galérie je dokumentovanie výtvarného života vo Východoslovenskom regióne, zamerané predovšetkým na umenie 19. a 20. storočia. Snahou galérie je dopĺňovať súbory malieb, kresieb, grafík, plastík a diel úžitkového umenia východoslovenských autorov v takom rozsahu, aby ich tvorba bola primerane zastúpená z hľadiska celkového významu i z hľadiska závažnosti jednotlivých vývinových etáp. Zbierkový fond, okrem reprezentatívnej zbierky umenia 19. a 20. storočia z východoslovenského regiónu, poskytuje aj prehľad o umení na Slovensku - najmä v 20. storočí.

Vo svojich výstavných priestoroch Východoslovenská galéria okrem prezentácie umenia východného Slovenska (v stálych expozíciách) poskytuje prehľad o výtvarnom dianí súčasnom i v minulosti na Slovensku i v zahraničí. Zároveň na svojich výstavách na Slovensku a v zahraničí prezentuje výtvarné umenie východoslovenského regiónu.

Okrem výstavnej činnosti galéria poskytuje záujemcom o štúdium umeleckej literatúry bohaté fondy knižnice, v ktorej okrem knižných publikácií možno cez katalógy výstav získať prehľad o tejto činnosti nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí.

Mestská časť Košice – Staré Mesto organizuje sama popr. spolupracuje s mestom Košice na mnohých kultúrnych podujatiach:

Kultúrne a spoločenské podujatia			
Názov akcie a popis	Termín	Organizátor	Parametre
Deň otvorených dverí úradu	apríl	mestská časť	prehliadka pre deti, študentov a verejnosť
Tanec bez hraníc	apríl	mestská časť	celomestská súťaž v tanci
Deň mesta Košice	máj	mestská časť	1 kultúrne podujatie v rámci Dni mesta Košice
Súťaž o naj psíka Starého Mesta	máj	mestská časť	súťaž o najkrajšieho psa
Staromestské kultúrne leto	jún - september	mestská časť	kultúrne podujatia na pódiu na Dolnej bráne, altánok Mestského parku, Kuzmányho sídlisko /TIP-TOP/
Staromestský letný tábor	august	mestská časť	denný dvojtyždenný letný tábor pre staromestské deti
Staromestský trh	september	mestská časť	podpora tradičnej ľudovej kultúry
Spev bez hraníc	október	mestská časť	celomestská súťaž v speve
Slovo bez hraníc	november	mestská časť	celomestská súťaž v recitovaní
Odobzďavanie ocenení mestskej časti Košice – Staré Mesto	november	mestská časť	oceňovanie významných „Staromešťanov“
Staromestské Vianoce na Hlavnej	december	mestská časť	podujatie v rámci Košických Vianoc
Mikuláš pre deti zo Staromestských materských škôl	december	mestská časť	akcia pre škôlkárov
Staromestské Vianoce na Kuzmányho sídlisku	december	mestská časť	akcia mestskej časti na Kuzmányho sídlisku
Naj stará mama a Naj starý otec	december	mestská časť	celomestská súťaž pre seniorov

Pozdravenie jubilantov	každý mesiac	mestská časť	slávnostný obrad pozdravenia jubilantov
Kurzová činnosť: detské diavadielko, mažoretky – Hello Košice, Hip-hop, breakdance, spoločenské tance, tanečno-pohybová príprava pre malé deti	každý mesiac	mestská časť	celoročná kurzová činnosť pre deti zo Starého Mesta

Tab. 53 Kultúrne a spoločenské podujatia

Mestská časť Košice–Staré Mesto

V mestskom parku sa nachádza hudobný altánok. V letných mesiacoch v rámci podujatí Košického kultúrneho leta sa v ňom pravidelne konajú nedeľné koncerty rôznych hudobných telies, ktoré si môžu vychutnať obyvatelia a návštevníci mesta.

Legenda:					
	Zastavaná plocha	Nezastavaná plocha	Verejná zeleň	Vodstvo	Historická časť mesta

1. Dóm sv. Alžbety
2. Kaplnka sv. Michala
3. Urbanova veža
4. Štátne divadlo
5. Levočský dom
6. Andrášiho palác
7. Súsosie Immaculata- "morový stĺp"
8. Župný dom
9. Stará radnica
10. Žobrákov dom
11. Biskupský palác
12. Jakabov palác
13. Hotel Európa
14. Hadík - Barkóczyho palác
15. Pongráčovsko - Forgáčovský palác
16. Csáky - Dezőfiho palác
17. Kráľovský dom
18. Miklušova väznica
19. Kapitánsky palác
20. Knižnica Jána Bocatia
21. Východoslovenské múzeum
22. Dolná brána
23. Kostol dominikánov
24. Kostol sestričiek Uršulíniek
25. Seminárny, predtým Františkánsky kostol
26. Kalvínsky kostol
27. Špitálsky kostol sv. Ducha
28. Evanjelický kostol
29. Premonštrátny, predtým Jezuitský kostol
30. Gréckokatolícky kostol narodenia Panny Márie
31. Synagóga na Zvonárskej ulici
32. Synagóga na Puškinovej ulici
33. Gymnázium na Kováčskej ulici
34. Budova vojenského veliteľstva
35. Budova železničného riaditeľstva
36. Hotel Schalkáz
37. Pamätník Medzinárodného maratónu mieru
38. Pamätník neznámeho protifašistického bojovníka
39. Pamätník vojakov Sovietskej armády

1.5 Technická infraštruktúra

1.5.1. Dopravná infraštruktúra – širšie dopravné vzťahy

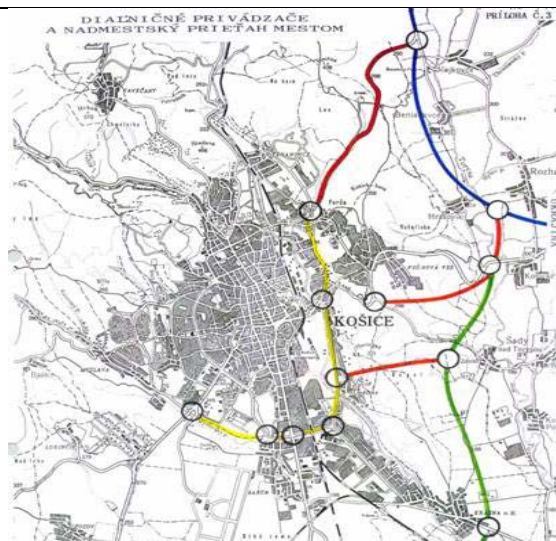
1.5.1.1. Cestná doprava

Z hľadiska siete ciest európskeho významu Krajské mesto – Košice leží na dvoch hlavných prietáhoch ciest nadnárodného charakteru. Je to v prvom rade prietah v smere západ – východ t.j. z Čiech a Rakúska v smere na východ na Ukrajinu a ďalej do ďalších štátov bývalého Sovietskeho zväzu. Druhý dôležitý prietah je v smere sever – juh t.j. z Poľska a pobaltských štátov v smere na Maďarsko a ďalej na Balkán.

Obr. 8

Krajské mesto Košice teda leží na križovatke významných európskych ciest E 50 v trase cesty Žilina – Prešov –Košice – Michalovce – hranica s Ukrajinou a E 71 v trase cesty Košice – Seňa – hranica s Maďarskom. Obidva tieto cestné ťahy sú súčasťou severojužného rýchlostného ťahu s pripojením na E – 371 Prešov – Svidník – Poľská republika.

Obr. 9

Diaľnica je vybudovaná iba v úseku Prešov – Košice. Nadregionálny aj medzinárodný význam má i cesta E 571 v trase cesty I/50 Košice – Bratislava – hranica s Rakúskom resp. Českou republikou.

Na rýchlostné komunikácie nadväzujú komunikácie základnej cestnej siete – cesty II: triedy v smeroch na :

- Slanské Nové Mesto – Trebišov
- Spišská Nová Ves – Vysoké Tatry
- Jasov – Medzev

Najvýznamnejšou rozvojovou osou v regióne je severojužný koridor Prešov – Košice, ktorý je súčasťou významnej obchodnej cesty zo stredoveku (tzv. Jantárová cesta), ktorá viedla z Balkánu na sever Európy. Vzájomná blízkosť dvoch významných centier osídlenia Košíc a Prešova umožňuje intenzívny tok ekonomického i spoločenského života a svojím zázemím vytvára priestorovú sídelnú štruktúru nadregionálneho významu.

V meste a v jeho okolí prebiehajú aj v súčasnej dobe práce na budovaní diaľničnej siete. V realizácii je diaľničný privádzač „Košice“ na úseku od diaľnice Budimír až po smer na Rožňavu.

V rámci tzv. druhého južného diaľničného ťahu Bratislava – Zvolen – Košice sa predpokladá v najbližšej dobe prestavať cestu I. triedy č. 50 v úseku Rožňava – Moldava nad Bodvou – Košice na výkonnú 4-prúdovú komunikáciu rýchlostného charakteru a jej prepojenie na dopravný systém Košíc.

Mesto v súčasnej dobe podniká všetky kroky, aby sa Košice napojili na diaľničnú sieť západoeurópskych štátov. Veľmi perspektívne v tomto smere je diaľničné prepojenie Košíc s maďarským mestom Miskolc (cca 70 km), ku ktorému je už vybudovaná diaľnica z Budapešti.

Obce Štós, Jasov a mesto Medzev sa nachádzajú na trase cesty II. Triedy č. 548, ktorá vyúsťuje do cesty taktiež II. triedy č. 550. V Moldave nad Bodvou sa napája táto cesta II. triedy na

cestu I. triedy č. 50 a zároveň na cestu E 571 nadregionálneho a medzinárodného významu. Obce Rudník, Nováčany, Šemša, Malá Ida ležia pozdĺž cesty II. triedy č. 548 a napájajú sa na cestu I. triedy č. 50 za obcou Malá Ida.

1.5.1.2. Železničná doprava

Železničnú sieť tvoria trate troch rozchodov (normálny, široký a úzky rozchod). Základné železničné ťahy:

Hlavný ťah Čierna n/T. – Košice – Žilina – Bratislava je zaradený do európskej železničnej siete a trať je elektrifikovaná. Trať južného ťahu Košice – Zvolen – Bratislava je čiastočne elektrifikovaná. Tieto trate sú využívané pre medzinárodnú i vnútroštátnu, osobnú i nákladnú dopravu.

Obr. 10

Trate dôležitých pohraničných prechodov:

Severovýchodné spojenie z Poľska do Maďarska v trase štátna hranica Poľska – Plaveč – Kysak – Košice – Čaña – štátna hranica Maďarska je elektrifikovaný na cca 60 %. Širokorozchodná trať Ukrajina – Mat'ovce – areál U.S. Steel Košice je elektrifikovaná a slúži na prepravu surovín a tovarov z Ukrajiny priamo do hutníckeho areálu, bez nutnosti prekládky na náš železničný systém.

Osobná stanica Košice má 13 dopravných koľají, ktoré slúžia pre osobnú dopravu, prepravu spešnín a pre nákladnú dopravu. Medzinárodné osobné vlaky premávajú do Maďarska – Miškolc, Budapešť; Poľska – Krakov, Waršava; Bulharska; Rumunska a Čiech – Praha, Cheb odkiaľ je možné spojenie do Spolkovej republiky Nemecko. Košicami denne prechádza 46 tranzitných nákladných vlakov. Železničná doprava z Košíc je významným článkom aj pre kombinovanú prepravu nákladov na medzinárodnú vodnú dopravu (smer Gdynia, Gdansk, Štetín, Rijeka, Koper).

1.5.1.3. Letecká doprava

Medzinárodné letisko Košice je druhé najväčšie letisko na Slovensku. Poloha letiska je asi 6 km južne od centra mesta Košice. Letisko vzniklo v roku 1952 ako letisko vtedajších Československých aerolínii a bolo riadené vtedajšou vládou. V roku 1994 prevzala kontrolu nad letiskami Bratislava, Košice, Piešťany, Poprad-Tatry a Sliač Slovenská správa letísk so sídlom v Bratislave, ktorá i v súčasnosti dohliada na činnosť jednotlivých letísk na Slovensku.

V súčasnosti je letisko schopné obslúžiť od malých „bussines“ lietadiel po Boeing 767 a Airbus 300. V roku 1992 bola kompletne zrekonštruovaná vzletová a pristávacia dráha, ktorej konečná dĺžka dosahuje 3100 metrov. Pristávacie a vzletové manévry lietadiel sú kontrolované novým monitorovacím a kontrolným zariadením.

Rozvoj letiska Košice z hľadiska maximálnych možností jeho budúceho rozvoja je vypracovaný v Štúdií územného rozvoja letiska Košice (1995). Štúdiá slúži ako podklad pre rozvoj letiska a skvalitňovanie poskytovaných služieb. V roku 2004 bol odovzdaný do užívania nový terminál – odletová a príletová hala a reštauračná časť. V roku 2009 bolo prepravených 352 000 cestujúcich.

Obr. 11

Obr. 12

V súčasnosti je možné odletieť z letiska Košice takmer do celého sveta, vďaka dopravcom, ktorí zabezpečujú denné spojenie Košíc s Viedňou, Prahou a Bratislavou. Letisko Košice poskytuje dopravcom handlingové služby od roku 1994. Ide predovšetkým o dopravcov s pravidelnými časmi odletov a príletov, ale taktiež i pre všeobecné letectvo a charterové lety. Pravidelnými leteckými spoločnosťami operujúcimi z a do Košíc sú České aerolínie a Austrian Airlines. Počas letnej sezóny sú to predovšetkým spoločnosti Air Slovakia, Bulgarian Air Charter, Nouvel Air, Hemus air, Air Cairo, Tunis air, Koral Blue Airlines, El Al.

Obr. 13

V cieľovej etape rozvoja letiska sa uvažuje s rozšírením prevádzky mestskej hromadnej dopravy električkovou dopravou.

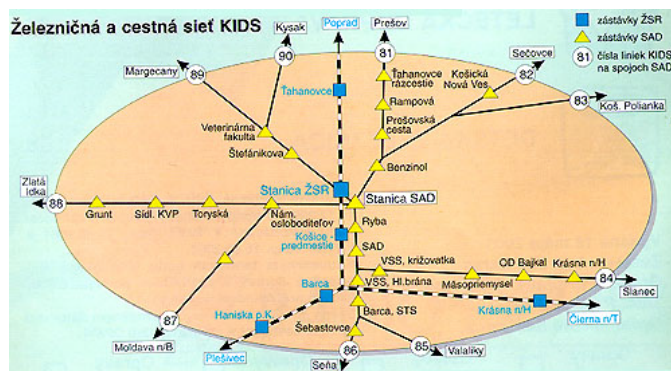
1.5.1.4. Košický integrovaný dopravný systém

KIDS – Košický integrovaný dopravný systém je systém dopravy, pri ktorom môžu cestujúci pri preprave na vymedzenom území cestovať ktorýmkoľvek z dopravcov na osobitný časový cestovný lístok MHD.

Časové cestovné lístky MHD/KIDS sú nasledovne farebné označené:

- Pre kombináciu MHD-ŽSR- modrým a zeleným pruhom
- Pre kombináciu MHD-SAD- žltým a zeleným pruhom
- Pre kombináciu MHD-ŽSR-SAD- modrým, žltým a zeleným pruhom.

Pri preprave KIDS platia prepravné podmienky toho prepravcu, ktorého dopravný prostriedok je v danej chvíli používaný. Cena časového cestovného lístka je zložená z ceny cestovného na MHD + príplatok KIDS.

Obr. 14

1.5.2. Zásobovanie pitnou vodou

Mesto Košice zásobuje pitnou vodou Košický skupinový vodovod. Podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejnej siete v roku 2000 bol 99,4 %.

Prevádzkovateľom vodovodnej siete je Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.. Voda pre skupinový vodovod je dodávaná z podzemných a povrchových vodných zdrojov.

Prevažná časť pitnej vody cca 61% je dodávaná z podzemných zdrojov "Západ" a zo zdrojov pozdĺž toku Hornád. Zvyšných cca 39% tvoria povrchové zdroje z VN Bukovec, VN Starina a priamy odber z Bodvy cez úpravňu vody v Medzeve.

Podzemné zdroje

Lokalita Západ (Hosťovce, Turňa, Péder, Drienovec, Debrad' – Hatiny).

Z týchto zdrojov je voda čerpaná do vodojemov v Turni a Drienovci a z nich sa gravitačne dopravuje vodovodnými rúdmi do vodojemu Košice – Červený Rak I., odkiaľ sa zásobuje hlavne južná časť mesta.

Lokalita Družstevná pri Hornáde (Sokol', Tepličany, studne pri Hornáde).

Čerpaním a prírodnými potrubiami sa dopravuje do Ústrednej čerpacej stanice, resp. do vodojemov Furča (zásobovanie centra mesta, sídlisk na severe a východe mesta).

Lokalita Čermel' (pramene Čermel'a).

Pramenité vody sú dopravované samospádom do spotrebísk v severnej časti mesta.

Povrchové zdroje

Bukovec – vodárenská nádrž Bukovec.

V úpravni vody je voda upravovaná a prírodným potrubím gravitačne dopravovaná do vodojemu Červený Rak III. Zásobuje sídliská v západnej časti mesta.

Stakčín – vodárenská nádrž Starina.

Z vodárenskej nádrže Starina je voda gravitačne distribuovaná do čerpacej stanice Hanušovce, odtiaľ čerpaná do vodojemu Medzianky a do vodojemu v Ťahanovciach (zásobuje hlavne tamojšie sídlisko).

Medzev – priame odbery z potokov (Čierna Moldava, Zlatná, Pívering a Porča).

Voda je upravovaná v úpravovni Medzev a prírodným potrubím dopravovaná do Košíc a vodojemu Červený Rak II. Zásobuje sídliská v západnej časti mesta.

Kvalita pitnej vody

Sledovanie kvality pitnej vody vykonáva laboratórium pitných vôd VVS, a. s., OZ Košice. Vo vzorkách pitných vôd sa vykonáva fyzikálno-chemický, mikrobiologický a biologický rozbor.

Spotreba vody

Vzhľadom na pokračujúci pokles spotreby vody a odberu vody zo strany odberateľov sa postupne znižuje aj výroba a dodávka vody. K poklesu dochádza z dôvodu úsporných opatrení.

Ekonomická situácia donútila mnohých užívateľov prehodnotiť svoj prístup k spotrebe vody a začať ju racionálne využívať.

1.5.3. Kanalizácie a ČOV

Podľa výsledkov májového sčítania ľudí, domov a bytov z roku 2001 sú a byty a domy v mestskej časti Košice–Staré Mesto napojené na kanalizačnú sieť takmer na 100 %.

Územie Košíc je odkanalizované jednotnou kanalizáciou s odľahčovacími komorami do mechanicko-biologickej Ústrednej čistiarne odpadových vôd pri Kokšov-Bakši. Pozostáva z dvoch vedľa seba nezávisle pracujúcich ČOV – starej a novej. Odpadová voda je privádzaná tromi kanalizačnými zberačmi. Recipientom vyčistených odpadových vôd je Hornád. Na území mesta Košíc sa nachádza 380,4 km kanalizačnej siete a 85,2 km kanalizačných prípojok. Percento napojenosti obyvateľstva Košíc na kanalizačnú sieť a na ČOV je 91,2 %.

1.5.4. Plyn

Mestská časť Košice–Staré Mesto ako aj celá SR má zabezpečené dodávky zemného plynu cez spoločnosť SPP a. s., ktorá zabezpečuje nákup, distribúciu, prepravu a predaj zemného plynu v SR. Slovenský dopravný systém medzinárodnej prepravy zemného plynu je prepojený s hlavnými európskymi dopravnými systémami a poskytuje spoľahlivú službu významným plynárenským spoločnostiam. Slovensko má plynofikovaných 70 % z celkového počtu obcí, čím sa zaraďuje medzi najviac plynofikované krajiny v Európe. SPP a.s. dodáva zemný plyn viac ako 1 300 000 odberateľom.

SPP a. s. musí takmer všetok zemný plyn dovážať zo zahraničia. Je to preto, že naša krajina nemá veľké zásoby zemného plynu. Náleziská, v ktorých sa zemný plyn určený pre Slovenskú republiku ťaží, sú od našej republiky vzdialené viac ako 4 000 kilometrov. Zemný plyn sa k jednotlivým krajinám prepravuje sieťou medzinárodných plynovodov umožňujúcich potrubnú prepravu. Ich dĺžka neustále rastie. Prevádzkové tlaky dosahujú u najnovších plynovodov až 100 barov (10 MPa) a priemery plynovodov často presahujú 1m.

Zo systému diaľkovej prepravy sa zemný plyn cez odovzdávacie stanice dostáva do systému vnútroštátnej prepravy. Súčasťou odovzdávacích staníc sú i regulačné stanice, ktorými sa znižuje tlak plynu na hodnoty, pod ktorými sú v jednotlivých krajinách vnútroštátne plynovodné systémy prevádzkované. Vnútroštátnym systémom je zemný plyn dopravovaný k jednotlivým priamym odberateľom alebo do jednotlivých plynofikovaných miest a obcí. Priami odberatelia sú tí, ktorí odoberajú zemný plyn priamo z vysokotlakovej siete.

Systémom vysokotlakových plynovodov je zemný plyn dopravovaný do jednotlivých plynofikovaných obcí. Tu sa najprv v regulačných staniciach znižuje tlak plynu. Rozvody po obciach môžu byť buď nízkotlakové (tlak plynu je vyhovujúci na prevádzku plynových spotrebičov a nemusí sa preto ďalej upravovať) alebo strednotlakové. V prípade strednotlakových rozvodov majú jednotlivé objekty vlastné regulátory, ktorými sa upravuje tlak plynu na hodnotu nutnú na

bezproblémovú prevádzku spotrebičov. Výhodou strednotlakových rozvodov je najmä väčšia kapacita sietí.

Mestská časť Košice–Staré Mesto podľa dostupných informácií z SBD a plynárni v rámci plynofikácií z používania plynu propan-butan prešla na používanie zemného plynu v šesťdesiatych až sedemdesiatych rokoch v minulom storočí.

1.5.5. Energetická sieť

Mestská časť Košice–Staré Mesto je zásobovaná elektrickou energiou, ktorú zabezpečujú Východoslovenská energetika a.s., ktorá pôsobí na domácom trhu ako dominantný distribútor elektrickej energie. Spoločnosť nevlastní žiadne výrobné zdroje elektriny a všetku distribuovanú elektrinu nakupuje. Najväčším dodávateľom sú Slovenské elektrárne, a. s., zároveň však vykupuje elektrinu od malých vodných, veterných a tepelných elektrární a časť sa dováža z Ukrajiny, resp. prebytky zo závodných elektrární a teplární.

1.5.6. Tepelné hospodárstvo

Podľa výsledkov májového sčítania ľudí, domov a bytov z roku 2001 využívajú byty v mestskej časti Košice–Staré Mesto rôzne spôsoby vykurovania. Väčšina domácností v mestskej časti Košice–Staré Mesto využíva diaľkové ústredné kúrenie.

Diaľkové ústredné kúrenie zabezpečuje štátna obchodná spoločnosť Tepláreň Košice, a. s. ako dominantný výrobca a dodávateľ tepla a mestská obchodná spoločnosť Tepelné hospodárstvo, s. r. o., ktorá zabezpečuje distribúciu tepla k odberateľom.

Veľkou perspektívou do budúcnosti sa ukazuje využívanie geotermálnej energie za účelom centrálného vykurovania celého mesta Košice. Projekt pripravuje Košický kraj, ktorý počíta s využitím zdrojov termálnych vrtoch pri obciach Ďurkov a mestskej časti na vykurovanie, rozvoj cestovného ruchu a pestovateľské účely.

Po vstupe SR do EU sa otvárajú možnosti využívania obnoviteľných zdrojov energií s využitím slnečnej, veternej, vodnej, geotermálnej energie a využívania biomasy

1.5.7. Telekomunikácie

Obyvatelia mestskej časti Košice–Staré Mesto môžu využívať služby rôznych telekomunikačných spoločností. Územie mestskej časti je v plnom rozsahu a s dostatočnou kapacitou pokryté ako pevnými tak aj mobilnými operátormi pôsobiacimi na Slovenskom telekomunikačnom trhu. Hlasové služby poskytuje jeden fixný operátor a traja mobilní operátori.

Káblové rozvody fixného operátora sú vedené čiastočne už podpovrchovo a časť je vedená vzduchom. Služby na prenos dát poskytujú viaceré spoločnosti. Väčší rozvoj a záujem poskytovateľov v tomto segmente je možné očakávať po liberalizácii trhu telekomunikačných služieb.

1.5.8. Rozhlas a televízia

Územie mestskej časti Košice–Staré Mesto je pokryté rozhlasovým a televíznym signálom z nasledovných vysielateľov určených pre mesto Košice:

Zoznam televíznych vysielateľov pre mesto Košice				
Kanál	Mesto	Vyžarovaný výkon ERP (kW)	Pol.	Stanica
6	Košice – Dubník	100	V	STV 1
21	Košice – Šibená hora	0,5	H	STV 2
25	Košice – Dubník	353	H	STV 2
27	Košice – mesto	1	H	JOJ
50	Košice	0,6	H	Channel
52	Košice – Šibená hora	0,15	H	STV 1
59	Košice – Dubník	408	H	Markíza

Tab. 54 Zoznam televíznych vysielateľov pre mesto Košice

Rozhlasové vysielateľe					
MHz	Pol	Mesto	Umiestnenie	[ERP]	Rozhlasová stanica
87.70	H	Košice	Dubník 874	63.00	Rádio Fun
88.10	H	Košice	Marovka 720	0.25	Rádio Twist
94.40	H	Košice	Heringeš 330	0.25	Rádio Lumen
95.20	C	Košice	Bankov 389	0.50	Rádio Expres
96.60	H	Košice	Dubník 874	80.00	S1-Slovensko
98.60	H	Košice	Dubník 874	50.00	Rádio Východ B1
100.30	H	Košice	Dubník 874	34.00	S3-Rock FM
101.30	H	Košice	Šibená hora 238	0.05	S2-Rádio Devín
102.00	H	Košice	mesto 244 (Nemocnica)	1.00	Rádio Okey Top
102.90	H	Košice	Šibená hora 238	0.07	Rádio Fun
103.20	H	Košice	Šibená hora 238	0.08	BBC / Regina KE
104.50	H	Košice	mesto 244 (Nemocnica)	0.12	Rádio Kiks
106.20	H	Košice	Makovica	20.00	Rádio Expres

Tab. 55 Rozhlasové vysielateľe

Obyvatelia mestskej časti Košice–Staré Mesto môžu využívať aj služby iných spoločností, ktoré poskytujú prístup k televíznym a rozhlasovým staniciam prostredníctvom satelitných služieb.

Bežný občan mestskej časti tak môže mať prístup k rôznym televíznym a rozhlasovým staniciam.

1.5.9. Internet

Mestská časť prevádzkuje samostatnú oficiálnu web stránku. Na internetovej stránke mestskej časti www.kosice-city.sk sú zverejnené elektronické formuláre pre jednotlivé podania. Možná je tiež e-mail komunikácia s jednotlivými oddeleniami a referátmi. Napojenie občanov mestskej časti na internet je potrebné podporovať a rozvíja v súlade s cieľmi rozvíjania „Stratégie informatizácie spoločnosti“.

Medzi Mestskou časťou Košice-Staré Mesto a ostatnými mestskými časťami a samosprávou mesta Košice je vybudovaná virtuálna privátna sieť (VPN).

Mesto Košice ako integrátor zavádzania nových informačných technológií v meste má vypracovanú referenčnú koncepciu rozvoja informačných systémov (KRIS). Hlavným cieľom koncepcie je zefektívniť činnosť úradov a vybudovať moderné digitálne úrady v meste, ktoré budú pracovať pružnejšie a môžu občanom poskytovať kvalitné elektronické informácie a služby, a tým šetriť čas a náklady úradov a občanov pri vybavovaní úradných záležitostí.

Návrh KRIS vychádza z analýzy súčasného stavu a definovania cieľových zámerov na zefektívnenie procesov vo vzťahu občan a samospráva, na širšie zapojenie sa občanov do týchto procesov, zlepšenie vzájomnej elektronickej komunikácie a na zvýšenie transparentnosti a účinnosti práce samosprávy. Pri jeho tvorbe bola zohľadnená aj vládna stratégia informatizácie verejnej správy.

Všetky informácie sú poskytované v súlade so zákonom o poskytovaní informácií.

Po liberalizácii telekomunikačného trhu a poklese cien za poskytované služby je možné v budúcnosti očakávať lepšie pokrytie mesta technickou infraštruktúrou, ktorá je nevyhnutná pre poskytovanie služieb. Z rovnakého dôvodu je možné očakávať aj rozvoj bezdrôtového prístupu (WIFI) k dátovým službám a ich sprístupnenie pre širokú verejnosť kdekoľvek na území mestskej časti. O väčšiu penetráciu Internetu sa postarajú aj operátori káblových televízií, z ktorých už teraz niekoľkí poskytujú dátové služby.

2 Zdroje

2.1. Literatúra

1. Peter Süle, Peter Süle ml. *Encyklopédia miest a obcí Slovenska*. Lučenec : PS-Line, 2005.
2. Štatistický úrad. Košice , Krajská správa v Košiciach.
3. Obvodný banský úrad v Košiciach. Hlavný banský úrad v Banskej Štiavnici. *Hlavný banský úrad v Banskej Štiavnici*. http://www.hbu.sk/dokumenty/chanene_loziskove_uzemia/obu-kosice-ghanene-loziskove-uzemia.xls.
4. Krajinná štruktúra a ÚSES ÚPN VÚC Územné plánovanie | Košický samosprávny kraj | VÚC Košice. *Košický samosprávny kraj* <http://www.kosiceregion.sk/KSKWeb/Cinnosti/UzemnePlanovanie/>
5. Natura 2000 - Sústava chránených území členských krajín EÚ. *Natura 2000 - Sústava chránených území členských krajín EÚ* http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/vtacie_uzemia_zoznam/zoznam.doc.
6. Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR. *Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR*. <http://uzemia.enviroportal.sk/about>.
8. Kropilák, Miroslav. *Vlastivedný slovník obcí na Slovensku*. Bratislava : VEDA, 1977.

Všetky práva, predovšetkým autorské právo tohto dokumentu sú chránené autorským zákonom. Všetky práva sú vyhradené, najmä právo na kopírovanie, distribúciu a preklad. Žiadna časť nesmie byť akoukoľvek formou (tlačou, fotokópiou, elektronickým alebo iným spôsobom) bez predchádzajúceho písomného súhlasu organizácie EuroKONZULT Slovakia, n. o. reprodukována alebo s použitím elektronického off-line systémov ukladaná do pamäti, spracovaná či šírená.